

REVISTA

VIVID

EDU

NR. 20/2025

București, aprilie 2025

ISSN 2821- 8124

ISSN - L 2821 - 8124

NR. 20/APRILIE 2025

ISSN 2821- 8124
ISSN - L 2821 - 8124

REVISTA

Tel: 0746 170 521

E-mail: asociatiavividedu@gmail.com

Site: www.vivid-edu.ro/revista/

**Adresa redacției: Str. Vasile Alecsandri nr. 180, Comuna
Cordun, Jud. Neamț**

CUPRINS

1. Starea de bine la orele de biologie și fizică, Tulică Alexandru-Constantin	2
2. Predarea eficientă pentru captarea atenției la orele de biologie, Kovacs Cătălin	6
3. Aplicarea proiectelor interdisciplinare la clasa I, Ciuc Monica Elena	8
4. Importanța muzicii în viața adolescenților, Boca Andreea-Elisabeta	13
5. Dincolo de administrativ: rolul strategic al secretarului-șef în școala modernă, Andreica Rodica-Ana	16
6. Evaluarea incidentelor de integritate în învățământul românesc, Moca Aurora	19
7. Evaluarea riscurilor de corupție în învățământul românesc, Moca Aurora	25
8. Greșelile părinților în formarea și dezvoltarea abilităților de comunicare a copiilor și modalitățile de eliminare a acestora (Partea I-a), Bălan Nicolae	29
9. Greșelile părinților în formarea și dezvoltarea abilităților de comunicare a copiilor și modalitățile de eliminare a acestora (Partea II-a), Bălan Nicolae	33
10. Importanța sprijinului emoțional oferit de către logoped părinților copiilor cu TSA (Partea I-a), Bălan Nicolae	40
11. Importanța sprijinului emoțional oferit de către logoped părinților copiilor cu TSA (Partea II-a), Bălan Nicolae	45
12. Inițierea vorbirii la copiii neverbali: metode și recomandări (Partea I-a), Bălan Nicolae	50
13. Inițierea vorbirii la copiii neverbali: metode și recomandări (Partea II-a), Bălan Nicolae	56
14. Scrisoare către rușine, Grădinariu C. Petronela	63
15. Studiu privind formarea deprinderilor de viață independentă la elevii cu deficiență mintală, Slăbuțu Doina	66
16. Proiect educațional – „Micii ecologiști în acțiune”, Moldovan Claudia	72

Prof. Tulică Alexandru-Constantin
Liceul Internațional PREMS, Brașov

Starea de bine la orele de biologie și fizică

1. Introducere

Lumea este în continuă schimbare, implicit în educație, metodele de predare trebuie să țină pasul cu dezvoltarea tinerelor generații, nu doar din punct de vedere academic, cât și emoțional. Este important să înțelegem cum influențează emoțiile procesul de învățare, în cazul disciplinelor- biologie și fizică.

1.1. Metodologia cercetării, grupul țintă și relevanța cercetării

A fost realizat un chestionar din 12 întrebări structurate în următoarele categorii: întrebări închise: pentru a aduna date ușor cuantificabile (evaluări pe o scară de la 1 la 10) și întrebări de identificare clasei și profilului la care elevii studiază (real sau uman).

Chestionarul a fost distribuit elevilor din cadrul unui liceu. Completarea chestionarului a fost voluntară, anonimă, ceea ce a permis respondenților să ofere răspunsuri sincere. Chestionarul a fost completat de 24 elevi. Analiza metodologică și relevanța cercetării acestui chestionar oferă perspective valoroase asupra felului în care elevii gestionează emoțiile în fața provocărilor academice.

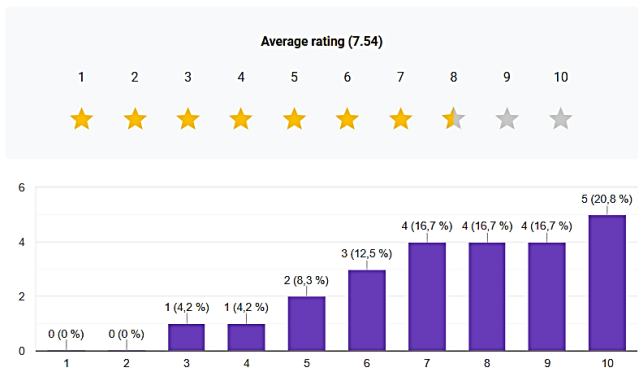
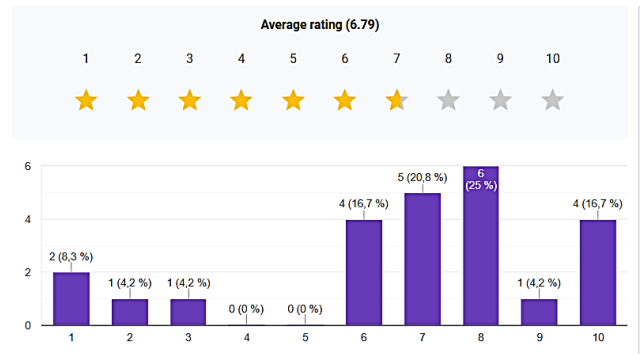
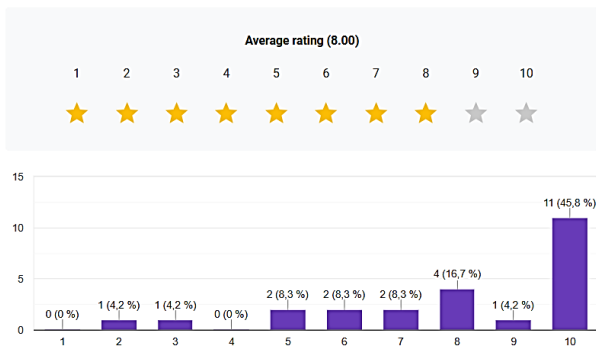
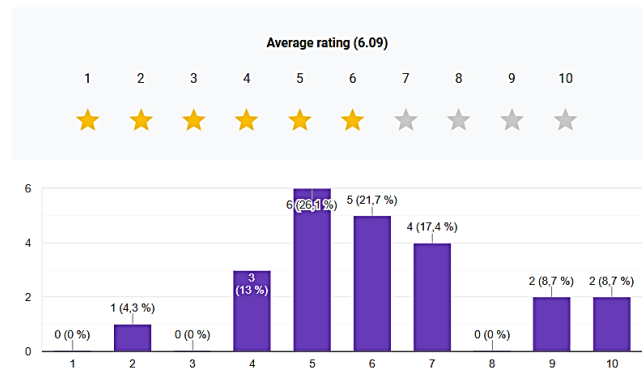
2. Rezultate și discuții

Majoritatea elevilor au indicat un nivel bun de gestionare a emoțiilor, conform figurii 1. Doar doi elevi au notat această situație cu un scor mai mic de 5. O soluție pentru a ajuta elevii în gestionarea emoțiilor este implementarea unor sesiuni de training pentru tehnici de gestionare a stresului.

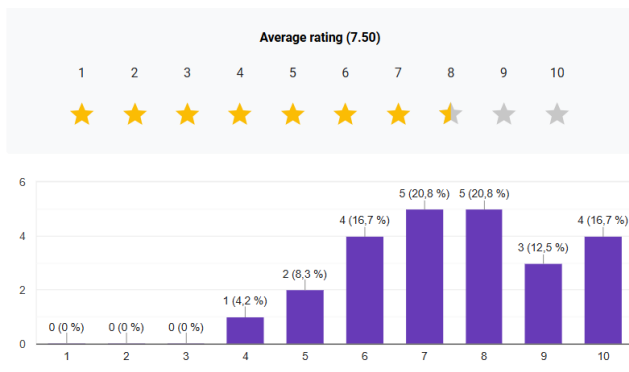
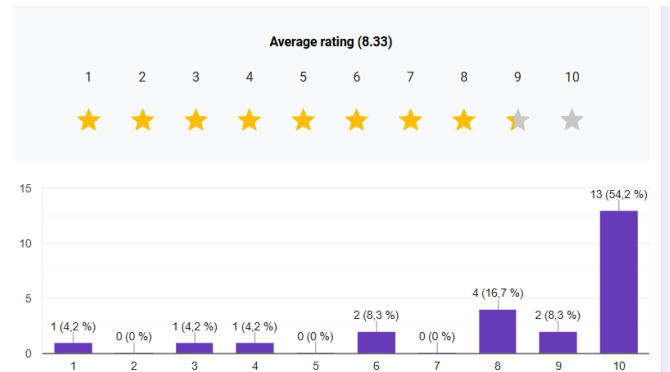
Elevii par să rămână calmi și concentrați în timpul testelor, scorurile fiind cuprinse între 6 și 8, totuși există cazuri izolate de elevi, ce întâmpină dificultăți (scoruri de 1-2), conform figurii 2.

În cazul exprimării întrebărilor în timpul orelor de biologie și fizică, 45,8% dintre aceștia sunt încrezători în a comunica; aceasta indică o bună relație profesor- elev. (figura 3).

Din păcate, o problemă majoră este în motivația elevilor de a depăși frustrările legate de concepte complexe, scorul oferit de elevi se poate observa în figura 4.

Fig.1. Scor- gestionarea emoțiilor

Fig.2. Scor- calm și concentrarea în timpul testelor

Fig.3. Scor- comunicarea la clasă

Fig.4. Scor- motivarea elevilor

Elevii înțeleg legătura dintre emoțiile lor și performanța școlară la biologie și fizică, media răspunsurilor fiind 7,50. (figura 5). Elevii se simt confortabil lucrând în echipă, numeroase scoruri maxime (10), ajugând la peste 50%, ceea ce sugerează o bună dinamică de grup în timpul experimentelor. (figura 6)

Fig.5. Scor- emoții și performanță școlară

Fig.6. Scor- lucrul în echipă

Elevii demonstrează reziliență atunci când rezultatele experimentelor nu sunt cele așteptate, aproape 50% au indicații bune pentru controlul emoțiilor. (figura 7)

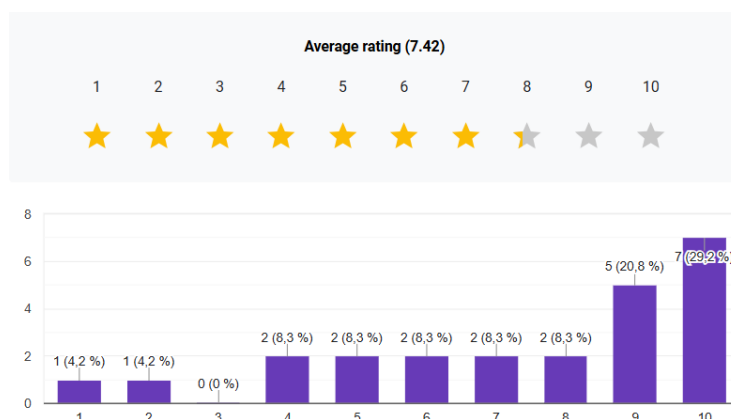

Fig.7. Scor- controlul emoțiilor

Elevii percep susținerea emoțională din partea cadrelor didactice la disciplinele biologie și fizică, scorul de 10 a fost înregistrat la peste 66,7% dintre aceștia; acest lucru demonstrează că profesorii joacă un rol semnificativ în echilibrul emoțional.(figura 8)

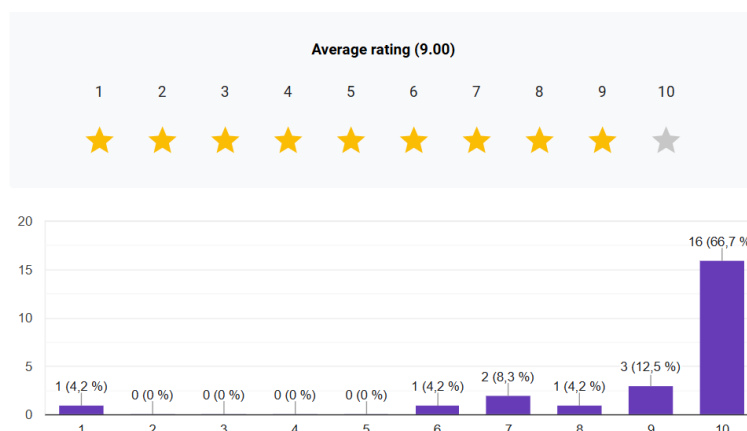

Fig.8. Scor- susținerea emoțională

Efectul înțelegerii disciplinelor asupra vieții cotidiene și dezvoltarea răbdării și rezilienței (figura 9) sunt percepute moderat de către elevi. Ei consideră că biologia și fizica ajută la gestionarea emoțiilor zilnice și că provocările din aceste discipline contribuie la dezvoltarea răbdării și rezilienței (figura 10). Totuși, impactul variază semnificativ între elevi, cu majoritatea răspunsurilor fiind în zona medie-superioară.

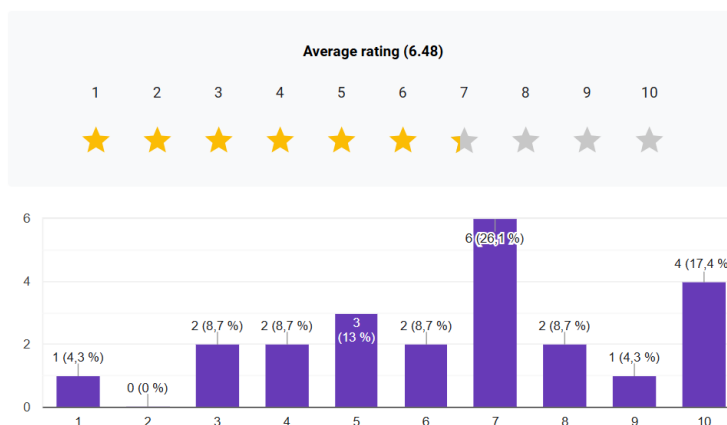

Fig. 9. Scor- emoții în viața de zi cu zi

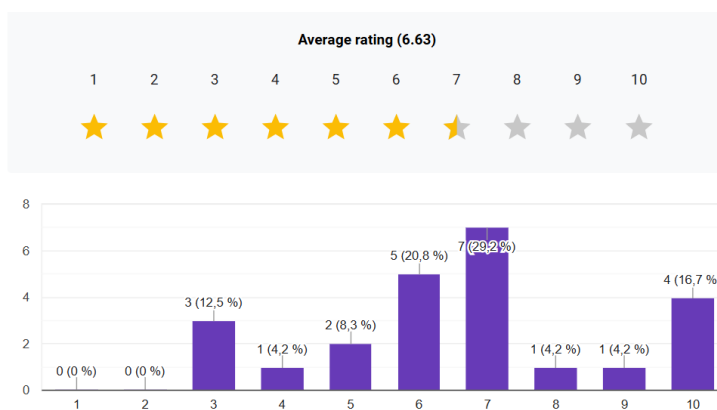

Fig. 10. Scor- răbdare și reziliență

Concluzii

Pe baza rezultatelor, elevii au capacitate de gestionarea emoțiilor și exprima îngrijorările la orele de biologie și fizică, însă trebuie să se lucreze la ceea ce privește motivația și aplicarea cunoștințelor în viața de zi cu zi. Profesorii pot continua să sprijine în mod activ elevii, pentru îmbunătățirea acestor abilități.

Kovacs Cătălin

Școala Gimnazială „Oltea Doamna”, Oradea

Predarea eficientă pentru captarea atenției la orele de biologie

Biologia este o știință la care elevii trebuie să participe activ pentru a putea înțelege procesele din lumea vie, însă pentru a se putea realiza acest lucru, cadrul didactic de la clasă se va putea baza pe creativitate pentru a stârni interesul elevilor în cadrul orelor de biologie prin diverse metode didactice.

Un exemplu practic: la lecția Sistemul excretor, cadrele didactice pot realiza disecția la rinichi după învățarea noțiunilor teoretice: formă, culoare, structură, rol, astfel că elevii mai apoi vor putea observa aspectele menționate anterior la rinichi putând conștientiza și importanța noțiunilor teoretice.

Un alt exemplu de predare eficientă în cadrul orelor de biologie ar putea fi jocul didactic, elevii devin implicați când sunt antrenați cu jocuri didactice care aduc și o recompensă, de exemplu note de 10, diplomă ”micul biolog”, astfel că la lecția Sistemul circulator la om, elevii pot realiza în curtea școlii desene cu mica și marea circulație, realizând prin alergat circulația sângelui oxigenat și a sângelui neoxigenat.

Trăind în lumea tehnologiei, cadrul didactic poate apela la diverse platforme educaționale pentru a stimula curiozitatea și interesul elevilor, de exemplu la lecția ”Respirația la plante”, elevii prin intermediul diferitelor platforme educaționale pot observa realizarea funcției de nutriție prin consumul de substanțe organice, lucru care îi poate determina să își dorească să realizeze experimentul împreună cu profesorul de la clasă.

Printre metodele eficiente observate în progresul elevilor se enumeră și modelarea, de exemplu: elevii folosesc plastilină și modelează structura unei celule eucariote vegetale, unde pentru evidențierea cloroplastelor se va putea folosi plastilină de culoare verde sau pot modela structura unui neuron, unde pentru evidențierea tecii de mielină, elevii vor putea folosi plastilină de culoare albă.

Pentru a face din ora de biologie locul cunoașterii lumii vii, cadrul didactic poate organiza la clasă, concursuri cu teme specifice conținuturilor, unde profesorul poate împărți clasa pe grupe de elevi pentru ca aceștia să coopereze și să facă schimb de informații, legându-

se tot odată și prietenii, astfel ca ora de biologie pe lângă locul cunoașterii lumii vii, să devină și locul unde elevii își pot dezvolta capacitățile de gândire, de comunicare.

Ciuc Monica Elena
Școala Profesională Specială Câmpulung Moldovenesc,
județul Suceava

Aplicarea proiectelor interdisciplinare la clasa I

Rezumat

Prezenta lucrare analizează eficiența proiectelor didactice interdisciplinare în predarea la clasa I, în cazul elevilor cu deficiențe mintale ușoare și medii. Printr-un studiu de caz desfășurat într-o școală specială, se evidențiază modul în care această metodă contribuie la dezvoltarea competențelor, la creșterea motivației pentru învățare și la consolidarea deprinderilor de comunicare și colaborare. Rezultatele confirmă potențialul semnificativ al abordării interdisciplinare în adaptarea curriculară pentru învățământul special.

Cuvinte-cheie: proiecte interdisciplinare, învățământ special, clasa I, deficiențe mintale, educație diferențiată

1. Introducere

În contextul educației speciale, cadrele didactice se confruntă cu necesitatea de a adapta procesul educativ la nivelul real de dezvoltare al elevilor. Deficiențele mintale presupun dificultăți în procesele cognitive de bază, afectând capacitatea de învățare, comunicare și adaptare socială. În acest sens, proiectele didactice interdisciplinare apar ca o soluție viabilă, facilitând învățarea contextualizată și funcțională.

Interdisciplinaritatea presupune integrarea conținuturilor din mai multe arii curriculare în jurul unei teme centrale, favorizând învățarea holistică. În cazul copiilor cu cerințe educaționale speciale, acest tip de abordare are multiple beneficii: sprijinirea învățării prin experiență, stimularea cooperării și reducerea izolării cognitive între discipline.

2. Fundamente teoretice

2.1. Elevii cu deficiență mintală ușoară (IQ 50–70) pot parcurge ciclul primar, cu sprijin specializat. Ei prezintă dificultăți de învățare, întârziere în dezvoltarea limbajului, afectarea memoriei de lucru și lipsă de autonomie în unele situații sociale.

Elevii cu deficiență mintală medie (IQ 35–49) necesită adaptări curriculare accentuate și suport permanent, fiind axați pe formarea deprinderilor de viață cotidiană.

2.2. Proiectul didactic interdisciplinar este o metodă activ-participativă care presupune: alegerea unei teme comune relevante; implicarea mai multor discipline (limbă română, matematică, arte, științe etc.); realizarea de sarcini de lucru integrate; crearea unui produs final concret; evaluare formativă și sumativă pe parcursul proiectului.

3. Metodologia cercetării

Contextul cercetării

- **Locul:** Școală specială, clasa I
- **Număr elevi:** 9 (6 cu deficiență mintală ușoară, 3 cu deficiență medie)
- **Durata cercetării:** 4 săptămâni
- **Cadru didactic:** profesor-educator de educație specială

Metode utilizate

- Observație sistematică
- Analiza produselor elevilor

4. Proiecte didactice interdisciplinare aplicate

Proiectul 1: „Toamna în natură”

- **Discipline:** Stimulare cognitivă, Terapie ocupațională, Socializare, Ludoterapie.
- **Activități:**
 - Povestirea unei întâmplări din natură;
 - Clasificarea frunzelor după formă și culoare;
 - Numărarea elementelor toamnei (fructe, ploi, zile);
 - Realizarea unui tablou de toamnă din materiale naturale.

Rezultate observate: Elevii s-au implicat activ, au colaborat în perechi și au exersat vocabular tematic.

4.2. Proiectul 2: „Familia mea”

- **Discipline:** Stimulare cognitivă, Socializare, Formarea autonomiei personale
- **Activități:**
 - Descrierea verbală a membrilor familiei;
 - Realizarea unui copac genealogic ilustrat;
 - Desene „Familia mea”.

Rezultate: Elevii au devenit mai comunicativi și și-au exprimat interesul ridicat pentru activitate.

4.3. Proiectul 3: „Fruite și legume sănătoase”

- **Discipline:** Stimulare cognitivă, Formarea autonomiei personale, Terapie ocupațională
- **Activități:**
 - Sortarea fructelor și legumelor;
 - Descrierea caracteristicilor senzoriale (culoare, gust);
 - Confecționarea unei salate simbolice din hârtie colorată.

Rezultate: Activitățile senzoriale au dus la creșterea implicării și interesului elevilor, mai ales la cei cu deficiență medie.

4.4. Proiectul 4: „Animale domestice și sălbatice”

- **Discipline implicate:** Stimulare cognitivă, Terapie ocupațională, Ludoterapie, Socializare
- **Activități:**
 - Lectura poveștii „La fermă”. Dialoguri ghidate pe baza imaginilor.
 - Clasificarea animalelor în domestice și sălbatice folosind imagini și jetoane.
 - Crearea unui colaj pe două planșe: „Animale domestice” și „Animale sălbatice” folosind imagini decupate și materiale reciclabile.
 - **Joc de rol:** „Veterinarul și animalele” – activitate de dramatizare cu jucării de pluș și fișe de tratament simbolice.
- **Rezultate:** Activitățile practice au încurajat exprimarea emoțională și munca în echipă.

5. Rezultate și interpretare

5.1. Aspecte pozitive identificate

- Creșterea atenției și a timpului de lucru concentrat;
- Îmbunătățirea exprimării verbale și a interacțiunii sociale;
- Creșterea încrederii în sine;
- Formarea de deprinderi de muncă în echipă.

5.2. Dificultăți întâmpinate

- Necesitatea adaptării constante a sarcinilor;
- Timp de lucru mai mare pentru elevii cu deficiență medie;
- Necesitatea unor materiale vizuale și tactile constante.
- Necesitatea unor cadre didactice de sprijin pentru elevii cu deficiență medie.

6. Concluzii și propuneri

Concluzii:

- Proiectele didactice interdisciplinare contribuie la dezvoltarea globală a elevilor cu deficiențe mintale;
- Ele favorizează învățarea prin experiență și implicare activă;
- Adaptabilitatea acestora le face ideale pentru învățământul special.

Propuneri:

- Elaborarea unor seturi de proiecte adaptate pe niveluri de deficiență;
- Formarea continuă a cadrelor didactice pentru proiectare interdisciplinară;
- Crearea unui ghid metodologic pentru integrarea proiectelor în planificarea anuală.

Bibliografie

1. Bocoș, M., Jucan, D. (2019), *Fundamentele pedagogiei. Teoria și metodologia curriculumului. Repere și instrumente didactice pentru formarea profesorilor*, Editura Paralela 45 Pitești.
2. Gherguț, A. , Frumos, L, (2019) *Educația incluzivă. Ghid metodologic*, Editura Polirom Iași
2. Gherguț, A. , Frumos, L., Raus, G., (2016) *Educația specială. Ghid metodologic*, Editura Polirom Iași

Anexe

Fișa de observație a comportamentului elevului

Nume elev	Comportamente observate (participare, comunicare, cooperare)	Observații specifice	Data

Planificare pe săptămâni - Proiecte interdisciplinare

Săptămâna	Temă și discipline implicate
Săptămâna 1	„Toamna în natură” – Stimulare cognitivă, Terapie ocupațională, Socializare, Ludoterapie.
Săptămâna 2	„Familia mea” – Stimulare cognitivă, Socializare, Formarea autonomiei personale
Săptămâna 3	„Fructe și legume sănătoase” – Stimulare cognitivă, Formarea autonomiei personale, Terapie ocupațională
Săptămâna 4	„Animale domestice și sălbatice” – Stimulare cognitivă, Terapie ocupațională, Ludoterapie, Socializare

Prof. Educație muzicală Boca Andreea-Elisabeta
Liceul cu program sportiv "Nicolae Rotaru" Constanța

Importanța muzicii în viața adolescenților

“Fără muzică, viața ar fi o greșeală”... spunea marele filozof german Friedrich Nietzsche. Cu toții am simțit de-a lungul timpului cât de importantă este muzica în viața noastră, și cât de frumos ne umple sufletele! Este un lucru evident că muzica este unul din elementele fără de care nu am putea exista în armonie cu cei din jur, cu lumea, cu natura, cu noi înșine, cu ... tot! Din aceste motive, voi prezenta beneficiile pe care muzica ni le oferă, și mai ales cât de importantă este ea în viața copiilor și adolescenților cu care lucrăm la clasă și cu care interacționăm frecvent.

Din cele mai vechi timpuri este binecunoscut rolul muzicii în viața omului: Încă din Antichitate, filozofi precum Pitagora au susținut că muzica poate restabili armonia minții, sufletului și corpului. Cercetările moderne confirmă aceasta intuiție, oferind dovezi concrete ale efectelor analgezice ale muzicii. Muzica stabilea legătura cu Divinitatea, era folosită în ritualuri și ceremonii, era un mod de exprimare și de socializare, reda sentimente, aducea oamenii aproape unii de alții. Aceste lucruri s-au păstrat până în zilele noastre, fiind cunoscute aceste beneficii încă din primii ani ai vieții. Iată câteva dintre cele mai importante moduri în care muzica acționează asupra noastră:

- Reducerea stărilor de stress și a anxietății: muzica este unul dintre cele mai bune remedii pentru stările de anxietate. Ascultarea unor melodii de suflet stimulează producția de endorfine și reduce nivelul stresului sau sentimentele de tristețe.
- Creșterea capacității de concentrare și a productivității: muzica instrumentală sau cea ambientală este perfectă pentru momentele de studiu sau de lucru intens pentru că stimulează productivitatea.
- Îmbunătățește calitatea somnului: specialiștii recomandă de multe ori să introducem muzica în rutina de seară pentru că poate aduce nopți liniștite și odihnitoare.
- Ajută la exprimarea emoțiilor: De multe ori, muzica are această capacitate de a vorbi pentru noi. În plus, te ajută și să îți gestionezi mai bine emoțiile și trăirile intense.

- Stimulează creativitatea și contribuie la realizarea unor opere de artă, ajută la o concentrare mai bună și stimulează memoria.
- Ajută în procesul de recuperare: muzica este folosită sub formă de terapie în cazul persoanelor care suferă de depresie, autism sau care au suferit leziuni cerebrale.
- Are rol motivațional, crește stima de sine, transmite mesaje motivaționale, îmbunătățește abilitățile sociale.
- Si bineînțeles, ne însoțește în momentele fericite, la petreceri și evenimente festive, unde fără muzică nimic nu ar mai fi la fel!

Dar care sunt beneficiile directe ale muzicii în viața copiilor și adolescenților?

Muzica este recomandată bebelușilor încă din momentul în care sunt în burtica mamei – medicii îndrumă mamele să pună muzică fătului și să vorbească cât mai mult cu el. Acest lucru rămâne valabil și după naștere, muzica având un impact pozitiv asupra dezvoltării micuților. Pe măsură ce cresc, copiii își pot dezvolta abilitățile cognitive sau sociale prin intermediul muzicii, își pot exprima creativitatea prin compoziții muzicale și își pot îmbunătăți considerabil stima de sine atunci când învață să cânte la vreun instrument.

În adolescență, muzica devine și un mod important prin care tinerii încep să își exprime identitatea – se formează preferințele pentru anumite genuri muzicale și trupe. Aceste preferințe încurajează și relaționarea pentru că în jurul acestora se strâng tineri care trăiesc cu la fel de mult intensitate melodiile unei anumite trupe de care se simt legați. Tot în această perioadă iese în evidență mai mult ca oricând asocierea dintre muzică și emoții. Unii adolescenți se identifică cu anumite melodii, în anumite momente ale vieții lor, în timp ce alții trec mult mai ușor peste dezamăgiri atunci când au muzica preferată în căști. Există șanse mari ca în această perioadă să se formeze și diverse amintiri – poate vei trece peste câțiva ani prin același loc și îți vei aduce aminte de melodia pe care o fredonai aici cu prietenii cei mai apropiați, în adolescență. Să nu uităm însă că adolescența este și o perioadă caracterizată de multe schimbări. Tinerii descoperă multe genuri muzicale și trec foarte repede de la unul la altul, până îl găsesc pe cel care îi reprezintă cu adevărat. Dacă în copilărie, muzica joacă mai mult un rol educativ, în adolescență ea devine una dintre cele mai bune modalități de gestionare a emoțiilor intense. Este și etapa în care tinerii descoperă muzica într-o variantă cu totul diferită.

Prin prisma meseriei de profesor, am interacționat cu zeci de generații de elevi , iar ora de Educație muzicală a fost de cele mai multe ori primită cu bucurie de aceștia și considerată una din materiile preferate. Discuțiile purtate cu elevii de-a lungul timpului despre muzică și tot ce presupune ea pentru noi ca oameni, mi-au demonstrat încă o dată că fără muzica nu putem funcționa la parametrii optimi. Lucrând cu elevi sportivi, aceștia întotdeauna au afirmat că muzica le-a fost un aliat de nădejde, și că muzica este nelipsită din activitatea zilnică- înaintea unor competiții sportive, pentru motivație și curaj, după un antrenament greu sau o zi obositoare, muzica fiind cel mai bun remediu, uneori chiar la antrenamente, muzica pe fundal este binevenită. Alți elevi au afirmat că muzica îi ajută să se relaxeze, să se concentreze mai bine, să depășească obstacole sau momente dificile și că este un element indispensabil din viața de zi cu zi.

În concluzie, pe măsură ce înțelegem mai bine mecanismele neuronale implicate în procesarea muzicii, devine tot mai clar potențialul său terapeutic imens. De la gestionarea durerii și reducerea anxietății, până la îmbunătățirea funcțiilor cognitive și facilitarea exprimării emoționale, muzica se dovedește a fi un instrument terapeutic versatil și accesibil.

Dincolo de toate explicațiile științifice, muzica rămâne o formă de artă profund emoțională și personală. Capacitatea sa de a ne mișca, inspira și transforma , continuă să fie una dintre cele mai frumoase și misterioase expresii ale experienței umane. Reprezintă un reper de bază în evoluția oricărui adolescent și viitor adult, ne face mai buni și mai sensibili , ne oferă trăiri și experiențe unice . Putem afirma cu tărie că viața noastră nu ar mai fi așa de frumoasă dacă muzica nu ar exista!

BIBLIOGRAFIE:

<https://blog.mcmusic.ro/2023/09/28/importanta-muzicii-beneficii-si-efecte-terapeutice-asupra-copiilor-si-adultilor/>

<https://e-click.ro/tehnologie-stiinta/puterea-muzicii-de-ce-ascultam-melodii-si-cum-ne-influenteaza-acestea/>

secretar-șef Andreica Rodica-Ana,
Colegiul Național „Ioan Slavici”, Satu Mare

Dincolo de administrativ: rolul strategic al secretarului-șef în școala modernă

În peisajul organizațional complex de astăzi, rolul secretarului-șef a evoluat semnificativ, depășind cu mult sarcinile administrative tradiționale. Această poziție vitală se află la intersecția dintre management, legislație, comunicare și tehnologie, cerând un set de abilități diverse și o viziune strategică asupra funcționării instituției. Secretarul-șef modern este un pilon central al eficienței organizaționale, un facilitator al fluxului de informații și un garant al respectării cadrului legal.

Una dintre responsabilitățile fundamentale ale secretarului-șef este gestionarea informațiilor și a documentelor. Într-o eră digitală, aceasta înseamnă mult mai mult decât simpla arhivare. Secretarul-șef trebuie să fie un expert în organizarea bazelor de date, în actualizarea permanentă a informațiilor și în asigurarea accesului rapid și eficient la documentele relevante. Mai mult, el sau ea trebuie să aibă o înțelegere profundă a legislației în vigoare, pentru a se asigura că toate procedurile sunt conforme cu reglementările legale.

Gestionarea eficientă a documentelor oficiale presupune, de asemenea, o atenție meticuloasă la detalii și o capacitate de a anticipa nevoile informaționale ale diferitelor departamente. Secretarul-șef trebuie să fie capabil să extragă informații relevante din documente complexe, să le sintetizeze și să le prezinte într-un format ușor de înțeles. În plus, el sau ea trebuie să fie un gardian al confidențialității, protejând informațiile sensibile de accesul neautorizat.

Secretarul-șef joacă un rol esențial în comunicarea internă, facilitând fluxul de informații între management și angajați. El sau ea este responsabil pentru transmiterea deciziilor, a politicilor și a procedurilor către personalul relevant, precum și pentru colectarea feedback-ului și a sugestiilor de la angajați. Un secretar-șef eficient este un ascultător activ, un comunicator clar și un mediator abil, capabil să rezolve conflicte și să promoveze un climat de lucru pozitiv.

Secretarul-șef este de asemenea implicat adesea în gestionarea resurselor umane, ocupându-se de dosarele de personal, de calcularea salariilor și de respectarea legislației muncii. Această responsabilitate cere o înțelegere profundă a drepturilor și obligațiilor angajaților, precum și o capacitate de a gestiona situații delicate cu tact și profesionalism.

În lumea modernă, tehnologia este un instrument indispensabil pentru secretarul-șef. Utilizarea eficientă a programelor de gestionare a documentelor, a sistemelor de comunicare internă și a aplicațiilor de analiză a datelor poate spori semnificativ eficiența și productivitatea. Un secretar-șef modern trebuie să fie familiarizat cu cele mai recente tehnologii și să fie capabil să le integreze în fluxul de lucru al instituției.

Mai mult, secretarul-șef poate juca un rol activ în identificarea oportunităților de inovare tehnologică. Prin analizarea datelor și a tendințelor din industrie, el sau ea poate sugera implementarea de noi soluții care să optimizeze procesele, să reducă costurile și să îmbunătățească serviciile oferite.

Respectarea legislației și a reglementărilor este o prioritate absolută pentru orice instituție. Secretarul-șef joacă un rol crucial în asigurarea conformității, monitorizând constant modificările legislative, actualizând procedurile interne și instruind personalul cu privire la noile cerințe. El sau ea trebuie să fie un expert în legislația relevantă pentru domeniul de activitate al instituției și să fie capabil să interpreteze și să aplice corect reglementările legale.

În plus, secretarul-șef poate fi implicat în gestionarea riscurilor, identificând potențialele amenințări și implementând măsuri de prevenire și de reducere a impactului. Aceasta poate include riscuri financiare, juridice, operaționale sau de reputație. Un secretar-șef eficient este un gânditor strategic, capabil să anticipeze problemele și să propună soluții proactive.

Rolul secretarului-șef este în continuă evoluție, pe măsură ce tehnologia avansează și legislația se schimbă. Pentru a rămâne relevant și eficient, este esențial ca secretarul-șef să se angajeze într-un proces de dezvoltare profesională continuă. Aceasta poate include participarea la cursuri de formare, citirea publicațiilor de specialitate, urmărirea tendințelor din industrie și interacțiunea cu alți profesioniști din domeniu.

Un secretar-șef care investește în propria dezvoltare profesională este un activ valoros pentru orice instituție. El sau ea va fi capabil să se adapteze rapid la schimbări, să propună soluții inovatoare și să contribuie la succesul organizației pe termen lung.

Prin urmare, rolul secretarului-șef a evoluat de la simpla administrare la o poziție strategică, care cere un set de abilități diverse și o viziune holistică asupra funcționării instituției. Secretarul-șef modern este un arhitect al informației, un facilitator al comunicării, un expert în tehnologie, un garant al conformității și un manager al riscurilor. Prin angajamentul față de dezvoltarea profesională continuă, secretarul-șef poate deveni un pilon central al succesului organizațional.

Referințe bibliografice:

Grosu, A. (2022). *Administrația publică în statele membre UE*. Editura Economică.

Wensel, A. (2021). *Organizația bazată pe agilitate: Cum să navighezi în schimbările globale*. Editura Publica.

profesor psihopedagog Moca Aurora
Centrul Școlar de Educație Incluzivă
Mediaș

Evaluarea incidentelor de integritate în învățământul românesc

Integritatea în educație este un pilon fundamental al unui sistem de învățământ performant, contribuind la formarea unor cetățeni responsabili și corecți. Totuși, în învățământul românesc, incidentele de integritate sunt o realitate persistentă, manifestându-se sub diverse forme: plagiat, fraudă academică, favoritism, corupție și lipsă de etică profesională.

Conceptul de integritate în educație

Incidentele de integritate încalcă valorile și principiile etice și academice, cum ar fi onestitatea, responsabilitatea, respectul, corectitudinea și transparența. Aceste incidente pot compromite procesul de învățare, evaluarea corectă a performanțelor elevilor, validitatea diplomelor și, în ultimă instanță, calitatea educației oferite. Incidentele de integritate erodează încrederea publicului în sistemul de învățământ, în capacitatea acestuia de a forma cetățeni competenți și responsabili. Aceste incidente pot avea consecințe grave pentru persoanele implicate, de la sancțiuni disciplinare și pierderea reputației până la repercusiuni juridice.

Exemple concrete de incidente de integritate

- Copierea sau folosirea ideilor, textelor sau lucrărilor altora fără a menționa sursa, prezentându-le ca fiind proprii.
- Copierea la examene, folosirea de materiale nepermise, substituirea de persoane la evaluări, cumpărarea de lucrări sau examene.
- Luarea sau oferirea de mită, trafic de influență, favoritism, nepotism, abuz de funcție în scopul obținerii de avantaje materiale sau de altă natură.
- Discriminarea, hărțuirea, intimidarea, favoritismul, utilizarea funcției pentru a obține beneficii personale sau pentru a-i dezavantaja pe alții.
- Situații în care un cadru didactic sau un membru al conducerii școlii are un interes personal (financiar, familial, etc.) care poate influența deciziile sale profesionale în detrimentul interesului public.

- Modificarea sau crearea de documente false, cum ar fi diplome, certificate, note, adeverințe, foi matricole, pentru a obține avantaje necuvenite.
- Divulgarea de informații despre subiectele de examen, testele sau alte materiale de evaluare înainte de data stabilită.
- Nerespectarea regulamentului de ordine interioară, a codului de etică profesională sau a altor norme și reglementări interne.

Distincția dintre incidentele de integritate și alte abateri disciplinare

Este important să se facă distincția între incidentele de integritate și alte abateri disciplinare, cum ar fi comportamentul neadecvat în clasă, absențele nemotivate sau vandalismul. Incidentele de integritate se referă la acțiuni care afectează direct procesul de învățare, evaluarea corectă a elevilor și încrederea în sistemul de învățământ, având un impact mai larg decât simplele abateri disciplinare.

Identificarea și raportarea incidentelor de integritate sunt esențiale pentru a menține un climat de încredere și echitate în școli, pentru a proteja calitatea educației și pentru a descuraja comportamentele neetice. Fiecare membru al comunității școlare, elev, cadru didactic, personal administrativ sau părinte, are responsabilitatea de a semnală orice suspiciune de incident de integritate.

Importanța cunoașterii tipurilor de incidente de integritate

Cunoașterea tipurilor de incidente de integritate este esențială pentru cadrele didactice, deoarece le permite:

- să identifice și să recunoască mai ușor aceste incidente în mediul școlar.
- să prevină apariția incidentelor de integritate prin măsuri adecvate.
- să gestioneze eficient incidentele de integritate atunci când apar.
- să educe elevii cu privire la importanța integrității academice și etice.

Prin dezvoltarea unei înțelegeri profunde a diferitelor tipuri de incidente de integritate, cadrele didactice pot contribui la crearea unui mediu școlar integru și de încredere, în care valorile etice sunt respectate și promovate.

Metodologia de evaluare a incidentelor de integritate trebuie să fie un proces riguros, transparent și echitabil, menit să asigure că toate incidentele sunt investigate corespunzător și că se iau măsurile adecvate pentru a remedia situația și a preveni repetarea incidentelor similare.

Etapele metodologiei de evaluare

Pasul 1. Identificarea și raportarea incidentului

Școlile trebuie să aibă mecanisme clare și accesibile pentru raportarea incidentelor de integritate. Acestea pot include formulare online, cutii de sugestii, linii telefonice dedicate sau posibilitatea de a raporta direct unui membru al conducerii școlii sau comisiei de integritate. Este crucial să se asigure confidențialitatea și anonimatul persoanelor care raportează incidentele de integritate, pentru a le proteja de represalii. Toți membrii comunității școlare, elevi, cadre didactice, personal administrativ și părinți, au responsabilitatea de a raporta orice suspiciune de incident de integritate.

Pasul 2. Înregistrarea și documentarea incidentului

Școala trebuie să creeze un registru în care să fie înregistrate toate incidentele de integritate raportate, incluzând informații despre natura incidentului, data și locul producerii, persoanele implicate și stadiul investigației. Este important să se colecteze toate dovezile relevante pentru a susține acuzațiile, cum ar fi documente, mesaje electronice, declarații ale martorilor sau înregistrări video.

Pasul 3. Investigarea incidentului

Școlile ar trebui să aibă o comisie de integritate sau o altă structură desemnată responsabilă cu investigarea incidentelor de integritate. Investigația trebuie să fie obiectivă și imparțială, fără a se trage concluzii pripite sau a se favoriza pe nimeni. Toate persoanele implicate în incident, inclusiv cei care au raportat, cei acuzați și martorii, trebuie să fie audiate și li se oferă posibilitatea de a-și prezenta punctul de vedere. Comisia de integritate analizează toate probele adunate în timpul investigației și elaborează un raport cu constatările și recomandările sale.

Pasul 4. Stabilirea faptelor și a responsabilităților

Pe baza probelor și a analizei, comisia de integritate stabilește faptele și decide dacă a avut loc un incident de integritate. În cazul în care se constată un incident de integritate, se stabilesc responsabilitățile persoanelor implicate.

Pasul 5. Aplicarea sancțiunilor

Sancțiunile aplicate trebuie să fie în conformitate cu regulamentele școlare și cu legislația în vigoare. Sancțiunile trebuie să fie proporționale cu gravitatea incidentului de integritate. Pe lângă sancțiunile disciplinare, se pot lua și măsuri educative, cum ar fi consilierea sau participarea la programe de integritate.

Pasul 6. Monitorizarea și evaluarea

Școlile ar trebui să monitorizeze și să evalueze eficiența măsurilor luate pentru a preveni și combate incidentele de integritate. Pe baza rezultatelor monitorizării și evaluării, se pot aduce îmbunătățiri metodologiei de evaluare și a politicilor de integritate.

Rolul cadrelor didactice în prevenirea și combaterea incidentelor de integritate este esențial, deoarece acestea se află în contact direct cu elevii și pot influența comportamentul și atitudinile lor. Iată câteva modalități prin care cadrele didactice pot contribui la promovarea integrității în mediul școlar:

Educația pentru integritate:

- Cadrele didactice pot include în planificarea lecțiilor discuții despre importanța integrității, valorile etice și responsabilitatea.
- Pot fi organizate dezbateri, ateliere, concursuri sau alte activități care să abordeze teme legate de integritate, cum ar fi plagiatul, fraudă academică sau corupția.
- Analiza unor situații concrete în care integritatea a fost pusă la încercare poate ajuta elevii să înțeleagă consecințele încălcării normelor etice.
- Reprezentanți ai unor instituții care luptă împotriva corupției sau experți în etică pot fi invitați să discute cu elevii despre importanța integrității.

Crearea unui climat de încredere:

- Elevii trebuie să se simtă confortabil să discute cu cadrele didactice despre problemele de integritate, fără teama de a fi judecați sau pedepsiți.
- Cadrele didactice pot încuraja elevii să-și exprime opiniile și să pună întrebări despre aspecte legate de integritate.

- Atunci când un elev raportează un incident de integritate, este important ca cadrul didactic să respecte confidențialitatea și să protejeze identitatea acestuia.

Stabilirea unor standarde clare:

- Cadrele didactice trebuie să comunice clar elevilor ce se așteaptă de la ei în ceea ce privește integritatea academică și comportamentul etic.
- Este important ca elevii să înțeleagă care sunt consecințele încălcării normelor de integritate, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung.
- Regulile trebuie aplicate în mod echitabil și consecvent pentru toți elevii, fără discriminare.

Oferirea de feedback constructiv:

- Cadrele didactice trebuie să evalueze lucrările elevilor în mod obiectiv și imparțial, acordând atenție atât conținutului, cât și modului în care au fost respectate normele de integritate.
- Atunci când constată o încălcare a normelor de integritate, cadrul didactic trebuie să ofere un feedback specific și constructiv, explicând elevului ce a greșit și cum poate evita astfel de greșeli în viitor.
- Cadrele didactice pot oferi sprijin elevilor care au dificultăți în a respecta normele de integritate, fie prin consiliere individuală, fie prin recomandarea unor resurse suplimentare.

Adoptarea unui rol de model:

- Cadrele didactice trebuie să fie modele de integritate pentru elevi, respectând standardele etice și academice în propria activitate.
- Cadrele didactice pot promova valorile etice în mediul școlar prin propriul comportament și prin modul în care interacționează cu elevii și colegii.
- Cadrele didactice pot contribui la combaterea corupției și a abuzului de putere în mediul școlar prin refuzul de a accepta sau de a tolera astfel de comportamente.

Prin implicarea activă în prevenirea și combaterea incidentelor de integritate, cadrele didactice pot contribui la crearea unui mediu școlar integru și de încredere, în care elevii sunt pregătiți să devină cetățeni responsabili și etici.

În concluzie, se poate afirma faptul că integritatea este un pilon fundamental al educației, iar incidentele de integritate subminează încrederea în sistemul de învățământ și afectează negativ

calitatea educației. Evaluarea incidentelor de integritate este esențială pentru a înțelege amploarea și natura problemelor de integritate, pentru a identifica cauzele acestora și pentru a dezvolta strategii eficiente de prevenire și combatere. Este deosebit de importantă adoptarea unei metodologii riguroase, transparente și echitabile pentru evaluarea incidentelor de integritate, care să asigure că toate incidentele sunt investigate corespunzător și că se iau măsurile adecvate. Deasemenea, este crucial să se promoveze o cultură a integrității în școli, în care valorile etice sunt respectate și promovate, iar incidentele de integritate sunt tratate cu seriozitate și consecvență.

Bibliografie

1. Legea Educației Naționale nr. 1/2011
2. Codul de Etică al Personalului Didactic
3. Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar (ARACIP) - Ghid de bune practici
4. Raportul Transparency International privind corupția în educație
5. Studii privind integritatea academică în învățământul românesc, publicate de Institutul de Științe ale Educației

prof. psihopedagog Moca Aurora
Centrul Școlar de Educație Incluzivă
Mediaș

Evaluarea riscurilor de corupție în învățământul românesc

Corupția reprezintă o problemă majoră în multe societăți, afectând nu doar economia, ci și sistemele sociale și educaționale. În context educațional, corupția poate avea efecte devastatoare, subminând încrederea în instituțiile de învățământ și afectând calitatea educației oferite elevilor. În România, unde sistemul educațional a trecut prin numeroase reforme și provocări, evaluarea riscurilor de corupție devine o necesitate urgentă.

Educația este fundamentul dezvoltării unei societăți sănătoase și prospere. Cadrele didactice, ca actori esențiali în procesul educațional, au un rol crucial în formarea valorilor și comportamentului tinerelor generații. Din păcate, corupția în acest sector poate duce la o erodare a acestor valori, afectând nu doar elevii, ci și întreaga comunitate. De aceea, este esențial să înțelegem cum se manifestă corupția în învățământul românesc și ce măsuri pot fi implementate pentru a o preveni și combate.

Sistemul de învățământ preuniversitar din România este structurat pe mai multe nivele, începând cu educația timpurie și continuând cu învățământul primar, gimnazial și liceal. Această structură complexă, împreună cu diversitatea instituțiilor de învățământ, creează un mediu propice pentru apariția corupției. În ultimele decenii, România a înregistrat progrese semnificative în domeniul educației, însă provocările persistă.

Printre problemele cu care se confruntă sistemul educațional se numără lipsa de resurse financiare, ineficiența administrativă și, nu în ultimul rând, corupția. Aceasta din urmă se manifestă în diverse forme, de la mite pentru obținerea de note mai mari, până la gestionarea necorespunzătoare a fondurilor alocate educației. De asemenea, corupția poate afecta calitatea actului educațional, generând o competiție neloială și afectând moralitatea tinerilor.

Corupția în învățământul românesc poate fi clasificată în mai multe tipuri, fiecare având implicații diferite asupra sistemului educațional:

- *Corupția în procesul de admitere* - în unele cazuri, admiterea în instituțiile de învățământ superior poate fi influențată de practici corupte, cum ar fi mita sau favoritismul. Aceste practici afectează echitatea și meritocrația, punând în pericol viitorul profesional al tinerilor.
- *Corupția în evaluarea elevilor* - mita pentru obținerea unor note mai mari sau pentru promovarea examenelor este o practică întâlnită în diverse instituții de învățământ. Aceasta nu doar că subminează integritatea sistemului educațional, dar și descurajează elevii care studiază din greu.
- *Corupția în gestionarea fondurilor educaționale* - fondurile alocate educației sunt, adesea, gestionate ineficient sau, în unele cazuri, deturnate în scopuri personale. Aceasta duce la lipsa de resurse pentru proiecte educaționale esențiale și la deteriorarea infrastructurii școlare.
- *Corupția în achiziții publice și contracte* - achizițiile de materiale didactice și servicii educaționale pot fi afectate de corupție, cu contracte atribuite pe baza relațiilor personale mai degrabă decât a criteriilor de calitate și preț.

Aceste tipuri de riscuri de corupție nu doar că afectează calitatea educației, dar contribuie și la o percepție negativă asupra sistemului educațional românesc. În continuare, este crucial să analizăm metodologiile prin care pot fi evaluate aceste riscuri și să propunem soluții viabile pentru prevenirea și combaterea corupției.

Pentru a aborda problema corupției în învățământul românesc, este esențial să se realizeze o evaluare sistematică a riscurilor asociate. Evaluarea riscurilor de corupție implică identificarea, analiza și prioritizarea riscurilor care pot afecta integritatea și eficiența sistemului educațional. Aceasta se poate realiza prin diferite metodologii și instrumente, care vor fi discutate în continuare.

- *Analiza SWOT* - această metodă permite identificarea punctelor forte, slabe, oportunităților și amenințărilor din sistemul educațional. Prin aplicarea analizei SWOT, cadrele didactice și administratorii pot obține o imagine de ansamblu asupra contextului în care operează și pot identifica zonele vulnerabile la corupție.
- *Evaluarea pe baza indicatorilor* - stabilirea unor indicatori specifici pentru a măsura riscurile de corupție este crucială. Acești indicatori pot include numărul de plângeri legate de corupție, rata de promovare a elevilor, sau transparența în gestionarea fondurilor. Monitorizarea acestor indicatori poate ajuta la detectarea anomaliilor și la intervenția rapidă.

- *Chestionare și interviuri* - realizarea de sondaje și interviuri cu cadrele didactice, elevii și părinții poate oferi o perspectivă valoroasă asupra percepției corupției în instituțiile de învățământ. Aceste informații pot fi utilizate pentru a identifica problemele specifice și pentru a dezvolta strategii de intervenție.
- *Analiza documentelor* - examinarea documentelor oficiale, a rapoartelor financiare și a altor materiale relevante poate dezvălui discrepanțe sau practici suspecte. Această analiză poate fi combinată cu alte metode pentru a oferi o imagine mai clară a riscurilor de corupție.

Prevenirea și combaterea corupției în învățământul românesc necesită un set de măsuri bine definite, care să implice toate părțile interesate. Aceste măsuri pot include:

- *Politici educaționale și legislative* - implementarea unor politici clare și eficiente împotriva corupției este esențială. Acestea pot include reglementări stricte privind transparența în procesul de admitere, evaluare și gestionare a fondurilor. De asemenea, legislația ar trebui să prevadă sancțiuni severe pentru actele de corupție.
- *Rolul cadrelor didactice în prevenirea corupției* - cadrele didactice au un rol esențial în educarea elevilor despre etică și integritate. Prin promovarea valorilor morale și prin crearea unui mediu educațional bazat pe respect și responsabilitate, profesorii pot contribui la formarea unei generații mai conștiente de problemele legate de corupție.
- *Importanța transparenței și a responsabilității* - instituțiile de învățământ trebuie să adopte practici transparente în gestionarea resurselor și în procesul decizional. Publicarea rapoartelor financiare și a informațiilor relevante pentru părinți și comunitate poate contribui la creșterea responsabilității și la reducerea riscurilor de corupție.
- *Colaborarea cu organizațiile non-guvernamentale* - parteneriatele cu organizațiile non-guvernamentale care se ocupă de transparență și integritate pot aduce un plus de valoare în eforturile de combatere a corupției. Aceste organizații pot oferi expertiză, resurse și sprijin în implementarea programelor de educație și prevenire.
- *Formarea continuă a cadrelor didactice* - este esențial ca profesorii să participe la cursuri de formare continuă care să abordeze problemele de etică și integritate în educație. Aceste cursuri pot ajuta cadrele didactice să devină mai conștiente de riscurile de corupție și să dezvolte abilități de prevenire și intervenție.

Prin implementarea acestor măsuri, sistemul educațional românesc poate deveni mai rezistent la corupție, contribuind astfel la crearea unui mediu de învățare sănătos și echitabil pentru toți elevii.

Bibliografie

Androniceanu, A. (2017). *Etica și transparența în administrația publică*. București: ASE Publishing.

Curaj, A. (2019). *Politici educaționale în România*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană.

Drăgănescu, M. (2002). *Etica și integritatea în învățământul superior*. București: Editura Universității din București.

Zamfir, C., & Vlăsceanu, L. (1998). *Dimensiuni ale tranziției: învățământul românesc în context european*. Iași: Polirom.

prof. logoped Bălan Nicolae

Centrul Școlar de Educație Incluzivă Mediaș

Greșelile părinților în formarea și dezvoltarea abilităților de comunicare a copiilor și modalitățile de eliminare a acestora (Partea I-a)

Dezvoltarea abilităților de comunicare reprezintă un proces complex și esențial în viața fiecărui copil, având un impact direct asupra integrării sociale, a învățării și a dezvoltării personale. Abilitățile de comunicare nu se limitează doar la exprimarea verbală, ci includ și comunicarea nonverbală, capacitatea de a asculta activ și de a interacționa eficient cu cei din jur. Aceste competențe sunt fundamentale nu doar în relațiile interumane, dar și în dezvoltarea cognitivă a copiilor.

Părinții, în calitate de primii educatori ai copiilor, joacă un rol crucial în modelarea și sprijinirea acestor abilități de comunicare. Însă, de multe ori, din lipsă de cunoștințe sau din neatenție, aceștia pot comite greșeli care pot afecta negativ dezvoltarea acestor competențe esențiale. Studiile arată că primele interacțiuni sociale și comunicative au loc în mediul familial, iar stilul de comunicare adoptat de părinți influențează profund modul în care copiii își dezvoltă abilitățile de exprimare.

În plus, într-o lume din ce în ce mai tehnologizată, părinții se confruntă cu provocări suplimentare, cum ar fi utilizarea excesivă a gadgeturilor, care poate duce la o scădere a interacțiunilor față în față. Aceasta, împreună cu alte comportamente parentale, cum ar fi tendința de a oferi copilului totul fără a-l învăța să ceară, poate contribui la formarea unor lacune în abilitățile de comunicare ale acestuia.

1. Utilizarea excesivă a gadgeturilor

Utilizarea gadgeturilor a devenit o parte integrantă a vieților noastre, iar copiii nu fac excepție. De la telefoane mobile și tablete la jocuri video și aplicații interactive, tehnologia oferă o gamă variată de activități care pot atrage atenția celor mici. Deși gadgeturile pot aduce beneficii, cum ar fi accesul la informație și dezvoltarea abilităților digitale, utilizarea lor excesivă poate avea consecințe negative asupra abilităților de comunicare și interacțiune socială ale copiilor.

Utilizarea gadgeturilor, în special a telefoanelor inteligente și a tabletelor, a condus la o diminuare a interacțiunilor față în față. Multe studii sugerează că copiii care petrec timp

îndelungat în fața ecranelor pot dezvolta abilități sociale scăzute. Aceștia pot avea dificultăți în a interpreta indicii sociale, cum ar fi expresiile faciale și tonul vocii, care sunt esențiale pentru comunicarea eficientă. De asemenea, interacțiunile virtuale nu oferă același nivel de feedback nonverbal ca interacțiunile directe, ceea ce poate duce la o lipsă de empatie și la probleme în formarea relațiilor interumane.

Copiii învață prin observație și imitație, iar părinții sunt modelul lor principal. Atunci când părinții își petrec timpul liber folosind gadgeturi, copiii pot percepe aceasta ca pe o activitate de bază, ceea ce le poate influența comportamentul. De exemplu, un copil care își vede părintele absorbit de telefon în timpul meselor familiale poate concluziona că utilizarea gadgeturilor este mai importantă decât interacțiunea cu ceilalți. Această dinamică poate reduce dorința copilului de a comunica, afectând astfel dezvoltarea abilităților de comunicare.

Un alt aspect important este riscul dezvoltării dependenței de tehnologie. Aceasta poate duce la o concentrare excesivă pe activități virtuale, în detrimentul celor reale, cum ar fi jocul în aer liber sau interacțiunile cu alți copii. Dependența de gadgeturi poate contribui la comportamente antisociale, cum ar fi izolarea sau dificultatea de a se adapta în medii sociale.

Recomandări pentru o utilizare sănătoasă

Părinții ar trebui să stabilească limite clare privind timpul pe care copiii îl pot petrece cu gadgeturile. Organizați sesiuni de utilizare a tehnologiei, intercalate cu activități care promovează interacțiunea socială.

Încurajați activitățile care nu implică tehnologia, cum ar fi jocurile de societate, cititul sau activitățile în aer liber. Acestea pot stimula comunicarea și cooperarea între copii.

Asigurați-vă că familia are momente dedicate interacțiunilor față în față, cum ar fi mesele în familie, în care fiecare poate să își exprime gândurile și sentimentele.

Părinții ar trebui să își demonstreze propriile comportamente sănătoase în utilizarea tehnologiei. Limitarea timpului petrecut la gadgeturi în prezența copiilor poate crea un exemplu pozitiv.

Folosiți tehnologia ca un instrument pentru a stimula comunicarea, de exemplu, prin aplicații educative care necesită interacțiune sau prin discuții despre conținutul vizionat.

Prin adoptarea unei abordări echilibrate în utilizarea gadgeturilor, părinții pot contribui la dezvoltarea abilităților de comunicare ale copiilor, asigurându-se că aceștia beneficiază de avantajele tehnologiei fără a compromite interacțiunile sociale esențiale. Această strategie nu

doar că sprijină dezvoltarea comunicării, dar și ajută la formarea unor relații interumane sănătoase pe termen lung.

2. Oferirea copilului totul fără cerere

Un aspect crucial în formarea abilităților de comunicare ale copiilor este modul în care părinții își gestionează ofertele și așteptările legate de nevoile acestora. Oferirea constantă a tot ceea ce își doresc copiii, fără a-i învăța să ceară sau să exprime dorințele lor, poate avea consecințe negative asupra dezvoltării abilităților de comunicare și a independenței emoționale.

Atunci când părinții îndeplinesc imediat toate dorințele copiilor, aceștia nu sunt încurajați să comunice activ. Copiii învață că pot obține ce își doresc fără a fi nevoie să formuleze cereri, ceea ce duce la o stagnare în dezvoltarea abilităților lor de comunicare. Fără a fi nevoiți să exprime dorințele, copiii nu își dezvoltă vocabularul necesar pentru a articula nevoile și preferințele lor. Oferirea totul fără cerere poate crea o dependență emoțională de părinți. Copiii pot învăța să se bazeze pe părinți pentru a le satisface toate dorințele, ceea ce le afectează capacitatea de a acționa independent. Aceasta poate genera anxietate și o lipsă de încredere în sine atunci când se confruntă cu situații sociale în care trebuie să comunice și să ceară ajutor sau resurse.

Atunci când părinții rezolvă toate problemele pentru copii, aceștia nu dezvoltă abilitățile necesare pentru a face față provocărilor. În loc să învețe cum să comunice eficient pentru a obține ceea ce își doresc, copiii devin pasivi în relațiile lor, așteptând ca ceilalți să le îndeplinească dorințele.

Un exemplu comun poate fi observat în timpul meselor. Dacă un copil cere apă, iar părintele îi aduce imediat, copilul nu învață să ceară apă în mod corespunzător. Dacă, în schimb, părintele ar putea să-l încurajeze să spună „te rog” sau să formuleze cererea într-un mod mai elaborat, copilul ar avea ocazia să practice abilitățile de comunicare.

Atunci când copiii joacă jocuri în care trebuie să interacționeze cu alții, ei pot avea dificultăți în a-și exprima dorințele sau nevoile. De exemplu, un copil care a fost obișnuit să primească totul fără a cere poate fi reticent să-și exprime dorințele în timpul jocului, ceea ce poate duce la conflicte cu alți copii.

Bibliografie

1. Ionescu, M. (2022). *Greșelile părinților în educația copiilor*. Editura Didactică și Pedagogică.
2. Popescu, A. (2019). *Dezvoltarea abilităților de comunicare la copii*. Editura Universitară.
3. Dufresne, J. (2020). *Le rôle des parents dans le développement du langage des enfants*. Revue de Psychologie.
4. Ivanov, P. (2021). *Коммуникация и развитие детей с особыми потребностями*. Научный мир.
5. Kuznetsov, A. (2022). *Роль семьи в развитии речевых навыков у детей*. Психология и образование.

prof. logoped Bălan Nicolae
Centrul Școlar de Educație Incluzivă Mediaș

Greșelile părinților în formarea și dezvoltarea abilităților de comunicare a copiilor și modalitățile de eliminare a acestora (Partea II-a)

Recomandări pentru evitarea oferirii fără cerere

Părinții ar trebui să încurajeze copiii să ceară ceea ce doresc în mod clar și respectuos. Aceasta poate fi realizată prin întrebări deschise care solicită copiilor să articuleze dorințele lor. De exemplu, întrebările de genul „Ce ai dori să mănânci la cină?” pot stimula exprimarea.

Este important ca părinții să stabilească așteptări clare în ceea ce privește comunicarea. De exemplu, înainte de a oferi un răsfăț sau un cadou, părintele poate solicita copilului să exprime cum se simte sau de ce își dorește acel lucru, stimulând astfel gândirea și exprimarea.

În loc să ofere totul fără cerere, părinții pot crea situații în care copiii trebuie să aleagă între opțiuni. De exemplu, oferirea a două tipuri de gustări și solicitarea copilului să aleagă unul poate încuraja exprimarea și ajuta la dezvoltarea abilităților de comunicare.

Participarea la jocuri de rol care implică cereri și oferte poate fi o modalitate distractivă de a-i ajuta pe copii să își dezvolte abilitățile de comunicare. Aceste activități pot fi organizate acasă sau în grupuri de joacă, încurajând interacțiunea și exprimarea.

Părinții ar trebui să fie exemple pozitive în ceea ce privește exprimarea dorințelor. Când părinții formulează cereri politicos, copiii învață să facă la fel.

Prin evitarea obiceiului de a oferi totul fără cerere, părinții pot contribui la dezvoltarea abilităților de comunicare ale copiilor lor. Încurajarea exprimării și independenței nu doar că îi ajută pe copii să devină comunicatori mai eficienți, dar le oferă și instrumentele necesare pentru a naviga cu succes în relațiile interumane pe termen lung. Aceasta nu doar îmbunătățește competențele lor sociale, dar și dezvoltarea personalității și a încrederii în sine.

3. Așteptarea inițierii vorbirii din partea grădiniței

Un alt aspect important în formarea abilităților de comunicare ale copiilor este așteptarea ca grădinița să își asume întreaga responsabilitate pentru inițierea vorbirii și dezvoltarea abilităților

de comunicare. Mulți părinți cred că odată ce copiii încep grădinița, educatoarele sau specialiștii din domeniul educației vor stimula și vor facilita procesul de învățare a comunicării. Această așteptare poate duce la neglijarea rolului crucial pe care părinții îl au în acest proces.

Așteptarea ca grădinița să inițieze și să dezvolte vorbirea copiilor poate duce la o neînțelegere a rolului pe care părinții trebuie să-l joace în această etapă critică de dezvoltare. Deși educația formală oferă oportunități de învățare, părinții au un impact semnificativ asupra dezvoltării abilităților de comunicare prin interacțiunile de zi cu zi.

Dacă părinții se bazează exclusiv pe grădiniță pentru a învăța copiii să comunice, se poate crea o lipsă de continuitate în procesul de învățare. Abilitățile de comunicare se dezvoltă cel mai bine atunci când există o colaborare strânsă între mediul de acasă și cel educațional. Aceasta implică aplicarea aceluiași limbaj și abordări în ambele medii pentru a sprijini dezvoltarea.

Dacă părinții nu interacționează activ cu copiii lor sau nu îi încurajează să comunice acasă, există un risc crescut ca aceștia să dezvolte întârzieri în vorbire. Grădinițele pot oferi suport și stimulare, dar fără implicarea părinților, progresele pot fi limitate.

Exemplificarea problemelor

În viața de zi cu zi, interacțiunile cu părinții sunt esențiale pentru dezvoltarea abilităților de comunicare. De exemplu, un părinte care nu încurajează discuțiile despre evenimentele zilnice sau nu răspunde la întrebările copilului poate limita oportunitățile de învățare ale acestuia. Dacă un copil întreabă „De ce plouă?” iar părintele răspunde cu un simplu „Nu știu” fără a extinde discuția, copilul pierde ocazia de a învăța să formuleze întrebări și să participe la conversație.

Mulți părinți pot avea așteptări nerealiste în ceea ce privește viteza de dezvoltare a vorbirii copiilor lor. Aceștia pot presupune că, odată ce copilul începe grădinița, va începe automat să comunice fluent, fără a realiza că fiecare copil are propriul ritm de dezvoltare. Această abordare poate genera frustrare atât pentru părinți, cât și pentru copii.

Recomandări pentru părinți

Părinții ar trebui să colaboreze cu educatoarele pentru a înțelege metodele utilizate în grădiniță și pentru a le aplica și acasă. Aceasta poate include utilizarea jocurilor de rol, povestirile sau activitățile de grup care promovează comunicarea.

Încurajați interacțiunile regulate între părinți și copii prin activități care necesită comunicare, cum ar fi jocurile de masă, cititul împreună sau discuțiile despre zilele lor de naștere. Aceste activități pot stimula dezvoltarea vocabularului și a abilităților de formulare a întrebărilor.

Părinții ar trebui să fie atenți la semnalele de comunicare ale copiilor lor. Chiar și gesturile sau expresiile faciale pot indica dorințele sau nevoile copilului. Răspunsul adecvat la aceste semnale poate ajuta la încurajarea comunicării verbale.

Crearea unui mediu în care comunicarea este încurajată este esențială. Aceasta poate include întrebări deschise, discuții despre activitățile de zi cu zi și oferirea oportunităților pentru copii de a-și exprima gândurile și emoțiile.

Activitățile ludice pot fi extrem de benefice pentru dezvoltarea abilităților de comunicare. Jocurile de rol, poveștile interactive sau activitățile de grup pot ajuta copiii să învețe să comunice și să colaboreze cu ceilalți.

Așteptarea inițierii vorbirii din partea grădiniței poate crea o disonanță între așteptările părinților și realitatea dezvoltării abilităților de comunicare ale copiilor. Implicarea activă a părinților în procesul de învățare este esențială pentru dezvoltarea abilităților de comunicare eficiente. Prin colaborarea cu educatoarele și prin crearea unui mediu propice pentru comunicare acasă, părinții pot juca un rol crucial în susținerea dezvoltării lingvistice a copiilor lor, ajutându-i să devină comunicatori competenți și încrezători. Această abordare nu doar sprijină abilitățile de comunicare, dar și încurajează dezvoltarea relațiilor sociale sănătoase și a independenței emoționale.

4. Recomandări practice pentru a evita greșelile

Pentru a evita greșelile frecvente în formarea și dezvoltarea abilităților de comunicare ale copiilor, părinții pot adopta o serie de strategii și practici utile. Aceste recomandări nu doar că pot îmbunătăți abilitățile de comunicare ale copiilor, dar pot și întări legătura dintre părinți și copii. Iată câteva sugestii practice care pot ajuta părinții să evite capcanele menționate anterior:

• Limitarea utilizării gadgeturilor

Părinții ar trebui să stabilească limite clare privind timpul petrecut în fața ecranelor, încurajând în același timp activitățile în aer liber, jocurile interactive și cititul. De exemplu, se poate impune o regulă de 30 de minute pe zi pentru utilizarea gadgeturilor, încurajând înlocuirea timpului petrecut pe ecrane cu activități care stimulează comunicarea.

Oferiți alternative atractive pentru gadgeturi, cum ar fi jocurile de masă, puzzle-uri sau activități creative (cum ar fi desenul sau modelarea cu plastilină) care încurajează interacțiunea și comunicarea între părinți și copii.

• **Încurajarea cererilor și exprimarea nevoilor**

Încurajați copiii să ceară ceea ce doresc prin formularea de întrebări sau expresii. De exemplu, în loc de a oferi o jucărie fără a fi solicitată, părinții pot întreba: „Ce jucărie vrei să folosești astăzi?” Acest lucru încurajează copiii să comunice activ.

Părinții ar trebui să modeleze comportamentele de cerere prin propriile acțiuni. De exemplu, atunci când părintele dorește ceva, acesta poate exprima cererea verbal, demonstrând astfel cum să solicite ajutor sau resurse.

• **Implicarea activă în procesul educațional**

Părinții ar trebui să colaboreze strâns cu educatoarele și să participe la întâlniri sau evenimente educaționale. Aceasta le va oferi informații valoroase despre progresele copiilor și despre metodele care pot fi utilizate acasă.

Implicarea în activitățile organizate de grădiniță nu doar că sprijină dezvoltarea abilităților de comunicare, dar și creează un sentiment de comunitate și apartenență. Părinții pot participa la serbări sau la alte evenimente în care pot interacționa cu ceilalți copii și părinți.

• **Crearea unui mediu stimulativ pentru comunicare**

Este esențial ca părinții să aibă conversații regulate cu copiii lor. Acestea pot include întrebări despre ziua lor, discuții despre emoții sau povestiri despre evenimentele recente. De exemplu, părintele poate întreba: „Cum ți-a fost ziua la grădiniță? Ce ai învățat astăzi?”

Ajutați copiii să-și exprime emoțiile și gândurile prin întrebări deschise și validare. Părinții pot spune: „Este normal să te simți supărat. Poți să-mi spui de ce te simți așa?” Acest lucru dezvoltă abilitățile de comunicare emoțională ale copiilor.

• **Utilizarea jocurilor și activităților interactive**

Activitățile de joc de rol pot stimula creativitatea și abilitățile de comunicare. Părinții pot crea scenarii simple și îi pot încuraja pe copii să își exprime gândurile și emoțiile prin intermediul personajelor.

Participarea la activități de grup cu alți copii poate îmbunătăți abilitățile de comunicare. Jocurile de echipă, activitățile artistice sau evenimentele comunității oferă oportunități pentru copiii de a interacționa și de a colabora.

• Evaluarea și ajustarea abordărilor

Părinții ar trebui să-și evalueze propriile metode de comunicare și abordările față de copii. Reflectarea asupra modului în care reacționează la nevoile de comunicare ale copiilor poate ajuta la identificarea domeniilor care necesită îmbunătățiri.

Fiecare copil este unic, iar părinții trebuie să fie dispuși să-și ajusteze abordările în funcție de nevoile și stilurile de învățare ale copiilor lor. Este important să rămână deschiși la noi metode și să încerce diferite tehnici pentru a descoperi ceea ce funcționează cel mai bine.

Prin adoptarea acestor recomandări practice, părinții pot evita greșelile frecvente care afectează dezvoltarea abilităților de comunicare ale copiilor. Aceste strategii nu doar că sprijină dezvoltarea lingvistică, dar și contribuie la crearea unui mediu familial sănătos, în care copiii se simt încurajați să comunice liber și deschis. Implicarea activă a părinților în procesul educațional este esențială pentru a asigura o dezvoltare armonioasă a abilităților de comunicare ale copiilor, facilitându-le astfel o tranziție mai ușoară către mediul educațional formal.

În concluzie, greșelile părinților în formarea și dezvoltarea abilităților de comunicare ale copiilor pot avea un impact semnificativ asupra evoluției lor sociale, emoționale și cognitive. Identificarea și corectarea acestor erori sunt esențiale pentru a sprijini o dezvoltare sănătoasă și armonioasă a copiilor. Trecând în revistă cele discutate, putem sublinia câteva aspecte importante:

- Părinții trebuie să fie conștienți de influența pe care o au asupra dezvoltării abilităților de comunicare ale copiilor. Utilizarea excesivă a gadgeturilor, oferirea de totul fără cerere și așteptarea inițierii vorbirii din partea grădiniței sunt capcane frecvente, dar evitabile. Aceste comportamente pot limita oportunitățile de interacțiune și pot afecta încrederea în sine a copiilor în exprimarea gândurilor și emoțiilor.
- Implicarea activă în procesul educațional al copiilor este esențială. Părinții trebuie să colaboreze cu educatoarele, să participe la activitățile grădiniței și să creeze un mediu stimulativ acasă, care să încurajeze comunicarea și exprimarea liberă a emoțiilor. Aceasta nu doar că sprijină dezvoltarea abilităților lingvistice, dar și întărește legătura dintre părinți și copii.

- Prin adoptarea unor strategii eficiente, cum ar fi limitarea timpului petrecut în fața ecranelor, încurajarea cererilor active din partea copiilor și implicarea în activități interactive, părinții pot contribui la dezvoltarea unor abilități de comunicare solide. Recomandările practice prezentate pot ghida părinții în crearea unui mediu propice pentru comunicare și dezvoltare.
- Este important ca părinții să colaboreze cu specialiști precum psihopedagogi și logopezi pentru a obține suport și îndrumare personalizată. Această colaborare poate oferi părinților instrumentele necesare pentru a aborda problemele de comunicare într-un mod eficient și adaptat nevoilor individuale ale copiilor.

În final, sprijinul părinților, al educatorilor și al specialiștilor în domeniul educației și psihologiei este crucial pentru a asigura dezvoltarea abilităților de comunicare ale copiilor. Munca sistematică, răbdarea și dedicarea sunt esențiale pentru a obține rezultate vizibile și durabile. Prin eforturi comune, putem construi o fundație solidă pentru viitorul copiilor noștri, ajutându-i să devină comunicatori încrezători și competenți, capabili să facă față provocărilor din viața de zi cu zi.

Bibliografie

1. Ionescu, M. (2022). *Greșelile părinților în educația copiilor*. Editura Didactică și Pedagogică.
2. Popescu, A. (2019). *Dezvoltarea abilităților de comunicare la copii*. Editura Universitară.
3. Dufresne, J. (2020). *Le rôle des parents dans le développement du langage des enfants*. Revue de Psychologie.
4. Ivanov, P. (2021). *Коммуникация и развитие детей с особыми потребностями*. Научный мир.
5. Kuznetsov, A. (2022). *Роль семьи в развитии речевых навыков у детей*. Психология и образование.

prof. logoped Bălan Nicolae
Centrul Școlar de Educație Incluzivă Mediaș

Importanța sprijinului emoțional oferit de către logoped părinților copiilor cu TSA (Partea I-a)

În ultimii ani, conștientizarea tulburărilor din spectrul autist (TSA) a crescut semnificativ, iar rolul logopedului în sprijinul copiilor cu TSA și al familiilor acestora a devenit din ce în ce mai recunoscut. Tulburările din spectrul autist sunt caracterizate printr-o varietate de dificultăți în comunicare și interacțiune socială, iar impactul acestor provocări se extinde dincolo de copilul afectat, afectând în mod direct și emoțional părinții. Aceștia se confruntă adesea cu o gamă largă de emoții, inclusiv frică, confuzie, izolare și anxietate.

Sprijinul emoțional oferit de logoped poate juca un rol crucial în ajutarea părinților în depășirea aceste provocări. Logopedia nu se limitează doar la dezvoltarea abilităților de comunicare ale copiilor; este, de asemenea, un cadru în care părinții pot găsi resurse și suport pentru a-și îmbunătăți sănătatea emoțională și a-și dezvolta abilitățile de parenting. În acest context, logopedul devine nu doar un specialist care lucrează cu copilul, ci și un partener de încredere pentru părinți, sprijinindu-i în procesul de acceptare și adaptare la nevoile speciale ale copilului lor.

Sprijinul emoțional este esențial în reducerea stresului și a anxietății, îmbunătățind calitatea vieții părinților și, implicit, a întregii familii. Acesta poate include furnizarea de informații despre TSA, tehnici de gestionare a stresului, precum și oportunități de socializare și sprijin reciproc între părinți. Prin crearea unui mediu în care părinții se simt auziți și înțeleși, logopedul contribuie la dezvoltarea unei relații mai sănătoase între părinți și copii, ceea ce poate duce la progrese semnificative în dezvoltarea abilităților de comunicare și sociale ale copiilor.

Logopedul are un rol multifuncțional în sprijinul părinților copiilor cu TSA. Pe lângă intervențiile directe cu copiii, logopedul devine un consilier și un partener în călătoria emoțională a părinților.

Un aspect fundamental al sprijinului emoțional oferit de logoped este *crearea unui mediu sigur și de încredere*, în care părinții se simt confortabil să-și exprime emoțiile și temerile. Acest

mediu este esențial pentru a permite părinților să comunice deschis despre provocările pe care le întâmpină. Logopedul poate contribui la această atmosferă prin:

- *Ascultare activă* - logopedul trebuie să acorde o atenție deosebită părinților, să le valideze sentimentele și să le ofere un spațiu în care să se simtă confortabil să împărtășească îngrijorările și nevoile lor.
- *Construirea unei relații empatică* - prin empatie, logopedul poate ajuta părinții să simtă că nu sunt singuri în această călătorie. Empatia permite logopedului să înțeleagă mai bine perspectivele și sentimentele părinților, facilitând astfel o comunicare mai eficientă.

Logopedul are responsabilitatea de a furniza informații precise și relevante despre TSA, dar și despre modalitățile de intervenție și suport disponibile. Aceasta poate include:

- *Educația cu privire la TSA* - oferirea de informații despre caracteristicile TSA, comportamentele asociate și modul în care acestea pot afecta comunicarea și interacțiunea socială. Părinții care înțeleg mai bine diagnosticul copilului lor sunt mai bine pregătiți să facă față provocărilor.
- *Resurse de sprijin* - logopedul poate recomanda cărți, articole, grupuri de suport sau site-uri web care oferă informații utile și comunități de suport pentru părinți. Accesul la aceste resurse poate ajuta părinții să se simtă mai încrezători și mai bine informați.

Stresul și anxietatea sunt frecvente în rândul părinților copiilor cu TSA. Logopedul poate oferi strategii concrete pentru gestionarea acestor emoții, cum ar fi:

- *Tehnici de relaxare* - logopedul poate învăța părinții să utilizeze tehnici de relaxare, cum ar fi respirația profundă, meditația sau exercițiile de mindfulness. Aceste tehnici pot ajuta părinții să se calmeze și să-și gestioneze mai bine stresul.
- *Planificarea și organizarea timpului* - logopedul poate oferi sugestii despre cum să își organizeze mai bine activitățile zilnice, astfel încât să reducă senzația de copleșire. Acest lucru poate include prioritizarea sarcinilor, crearea unui program de activități și delegarea responsabilităților.

Logopedul poate oferi *sesiuni de consiliere individualizate sau de grup pentru părinți*, în care aceștia pot explora emoțiile și provocările cu care se confruntă. Aceste sesiuni pot include:

- *Discuții despre gestionarea emoțiilor* - părinții pot învăța să recunoască și să își gestioneze emoțiile, identificând trăirile negative și căutând soluții practice pentru a le face față.
- *Sprijin reciproc* - grupurile de suport, coordonate de logoped, oferă oportunitatea ca părinții să se întâlnească, să împărtășească experiențe și să găsească soluții în colaborare. Această interacțiune poate ajuta la reducerea sentimentului de izolare și la crearea unei comunități de suport.

Logopedul nu lucrează în izolare; el *colaborează cu alți specialiști*, cum ar fi psihologi, terapeuți ocupaționali și profesori specializați. Această colaborare poate fi extrem de benefică pentru părinți, deoarece:

- *Oferă o abordare integrată* - părinții primesc o viziune holistică asupra nevoilor copilului, iar logopedul poate ajuta la coordonarea intervențiilor dintre diferitele discipline.
- *Sprijin în navigarea sistemului* - logopedul poate oferi părinților informații despre resursele disponibile în comunitate și cum să acceseze serviciile necesare pentru copilul lor.

Rolul logopedului în sprijinul emoțional al părinților copiilor cu TSA este unul complex și multimodal. Prin crearea unui mediu de încredere, furnizarea de informații și resurse utile, implementarea de strategii de gestionare a stresului, oferirea de sesiuni de consiliere și colaborarea cu alți specialiști, logopedul devine un aliat de încredere pentru părinți în procesul de sprijinire a copiilor lor.

Sprijinul emoțional oferit de logoped părinților copiilor cu TSA poate fi realizat prin diverse tehnici care vizează atât dezvoltarea abilităților de gestionare a emoțiilor, cât și îmbunătățirea comunicării și interacțiunii familiale. Aceste tehnici sunt esențiale pentru a ajuta părinții să facă față provocărilor zilnice și să contribuie la bunăstarea emoțională a întregii familii.

Ascultarea activă este o tehnică fundamentală care implică nu doar auzirea cuvintelor, ci și înțelegerea emoțiilor și sentimentelor exprimate de părinți. Logopedul poate aplica următoarele strategii:

- *Reflecția sentimentelor* - aceasta presupune ca logopedul să repete sau să reformuleze ceea ce părinții spun, subliniind emoțiile exprimate. De exemplu, „Se pare că te simți copleșit de toate provocările cu care te confrunți.” Această tehnică ajută la validarea sentimentelor părinților.

• *Întrebări deschise* - logopedul poate folosi întrebări deschise pentru a încuraja părinții să-și exprime gândurile și emoțiile. Întrebări precum „Cum te simți când observi că copilul tău are dificultăți în comunicare?” pot stimula o discuție profundă și sinceră.

Gestionarea stresului este esențială pentru părinți, iar logopedul poate oferi *instrumente și strategii pentru a-i ajuta să facă față emoțiilor negative*. Aceste tehnici pot include:

- *Exerciții de respirație* - tehnicile de respirație profundă pot ajuta părinții să se calmeze în momente de anxietate. Un exemplu ar fi exercițiul „4-7-8”: inspirarea pe nas timp de patru secunde, ținerea respirației timp de șapte secunde și expirația lentă pe gură timp de opt secunde.
- *Mindfulness* - practicile de mindfulness, cum ar fi meditația sau conștientizarea momentului prezent, pot ajuta părinții să reducă stresul și să se concentreze asupra momentului prezent, fără a fi copleșiți de îngrijorări legate de viitor.

Logopedul poate încuraja părinții să-și dezvolte o rețea de suport, atât în cadrul familiei, cât și în comunitate. Aceasta poate include:

- *Grupuri de suport* - participarea la grupuri de suport pentru părinți poate oferi oportunități de socializare și de schimb de experiențe. Logopedul poate facilita accesul la astfel de grupuri și poate recomanda întâlniri regulate, unde părinții pot discuta despre provocările întâmpinate și pot găsi soluții împreună.
- *Implicarea familiei extinse* - logopedul poate sugera implicarea altor membri ai familiei, cum ar fi bunici, unchi sau mătuși, pentru a oferi sprijin emoțional suplimentar și a reduce povara pe umerii părinților.

Bibliografie

Ionescu, A. (2022) "Sprijinul emoțional pentru părinții copiilor cu TSA." *Revista de Psihologie și Educație Specială*

Popescu, R. (2021) "Managementul stresului în familiile cu copii cu TSA." *Jurnal de Psihologie Clinică*

Mihăilescu, D. (2021) "Impactul sprijinului emoțional asupra părinților copiilor cu TSA." *Analele Universității din București*

Dubois, C. (2022) "Soutien émotionnel pour les parents d'enfants autistes." *Revue Francophone de Psychologie*

Ivanova, T. (2020) "Эмоциональная поддержка для родителей детей с РАС." *Журнал детской психологии и психотерапии*

Baranova, E. (2020) "Поддержка родителей детей с РАС." *Журнал логопедии и психологии*

prof. logoped Bălan Nicolae
Centrul Școlar de Educație Incluzivă Mediaș

Importanța sprijinului emoțional oferit de către logoped părinților copiilor cu TSA (Partea II-a)

Logopedul poate ajuta părinții să dezvolte abilități de comunicare eficientă atât cu copiii lor, cât și cu alți membri ai familiei. Aceste abilități sunt esențiale pentru a facilita o comunicare deschisă și sinceră:

- *Învățarea limbajului nonverbal* - logopedul poate învăța părinții să fie atenți la limbajul corporal al copiilor, să recunoască semnalele nonverbale și să răspundă corespunzător. Acest lucru poate îmbunătăți comunicarea și poate reduce frustrările.
- *Stabilirea unor rutine de comunicare* - crearea unor momente dedicate pentru discuții între părinți și copii poate contribui la dezvoltarea unei comunicări mai bune. Logopedul poate sugera stabilirea unor momente zilnice sau săptămânale în care părinții și copiii să discute despre sentimentele și gândurile lor.

Logopedul poate utiliza intervenții bazate pe soluții pentru a ajuta părinții să identifice și să implementeze soluții practice pentru problemele cu care se confruntă. Aceste intervenții includ:

- *Setarea de obiective* - logopedul poate ajuta părinții să stabilească obiective realiste și măsurabile pentru a îmbunătăți situația. De exemplu, un obiectiv poate fi „Îmi voi petrece 10 minute pe zi jucându-mă cu copilul meu pentru a-i îmbunătăți abilitățile de comunicare”.
- *Identificarea resurselor personale* - logopedul poate încuraja părinții să reflecteze asupra abilităților și resurselor lor personale, astfel încât să își poată găsi propriile soluții la problemele întâmpinate. Aceasta poate include identificarea strategiilor de coping care au funcționat în trecut.

Educația continuă este esențială pentru părinți. Logopedul poate oferi sesiuni de formare sau seminarii care să abordeze subiecte relevante, precum:

- *Tehnici de intervenție* - părinții pot învăța despre diferite metode de intervenție logopedică și cum pot fi aplicate acasă pentru a sprijini dezvoltarea abilităților de comunicare ale copilului.

- *Managementul emoțiilor* - workshop-uri care oferă strategii de gestionare a emoțiilor pot fi extrem de utile, ajutând părinții să înțeleagă și să își gestioneze propriile reacții emoționale.

Aceste tehnici de sprijin emoțional oferite de logoped contribuie nu doar la îmbunătățirea stării emoționale a părinților, ci și la crearea unui mediu familial mai sănătos, în care copiii cu TSA pot progresa.

Sprijinul emoțional oferit de logoped părinților copiilor cu TSA are numeroase *beneficii*, atât pentru părinți, cât și pentru copii. Aceste beneficii contribuie la bunăstarea generală a familiei și pot influența pozitiv procesul de intervenție și dezvoltarea copilului. Iată câteva dintre cele mai importante avantaje:

Unul dintre cele mai evidente beneficii ale sprijinului emoțional este *reducerea nivelului de stres și anxietate resimțit de părinți*. Atunci când părinții au acces la un sprijin consistent și empatic:

- *Se simt mai puțin copleșiți* - părinții care primesc sprijin emoțional au tendința de a se simți mai puțin copleșiți de responsabilitățile și provocările legate de creșterea unui copil cu TSA.
- *Își gestionează mai bine emoțiile* - prin tehnicile învățate, părinții pot dezvolta abilități de coping care le permit să facă față mai bine situațiilor dificile, reducând astfel nivelul de anxietate.

Sprijinul emoțional nu doar că ajută părinții să-și gestioneze propriile emoții, dar și *îmbunătățește relațiile în cadrul familiei*. Aceasta se traduce prin:

- *Comunicare mai eficientă* - părinții care au parte de sprijin emoțional devin mai capabili să comunice deschis și sincer, nu doar cu copiii lor, ci și cu ceilalți membri ai familiei. Această comunicare eficientă ajută la rezolvarea conflictelor și la consolidarea legăturilor familiale.
- *Sustinere reciprocă* - părinții care participă la grupuri de suport sau care au o rețea de sprijin pot oferi și primi suport emoțional, ceea ce contribuie la întărirea relațiilor interumane.

Sprijinul emoțional oferit de logoped poate *spori încrederea în sine a părinților*, facilitând:

- *Recunoașterea abilităților proprii* - părinții care primesc feedback pozitiv și încurajări din partea logopedului își pot dezvolta o mai bună autoevaluare, recunoscându-și abilitățile și resursele necesare pentru a face față provocărilor.

- *Capacitatea de a lua decizii* - o încredere crescută în sine îi ajută pe părinți să ia decizii mai informate și să se simtă mai încrezători în alegerile pe care le fac pentru copiii lor.

Sprijinul emoțional al părinților are un impact direct asupra dezvoltării copiilor cu TSA. Când părinții se simt sprijiniți și mai bine echipați pentru a face față provocărilor:

- *Intervenții mai eficiente* - părinții care învață tehnici de sprijin emoțional și de gestionare a stresului pot aplica aceste strategii în interacțiunile lor zilnice cu copiii, îmbunătățind astfel eficiența intervențiilor logopedice.

- *Dezvoltarea abilităților de comunicare* - un mediu familial pozitiv, generat de sprijinul emoțional, contribuie la dezvoltarea abilităților de comunicare ale copilului. Părinții care comunică eficient și cu empatie pot sprijini dezvoltarea verbală și nonverbală a copiilor lor.

Sprijinul emoțional nu se limitează doar la interacțiunile individuale între logoped și părinți, ci poate genera o comunitate de suport în jurul părinților. Aceasta se manifestă prin:

- *Networking și schimb de experiențe* - grupurile de suport facilitează interacțiunile între părinți, care pot împărtăși experiențe, resurse și strategii de coping. Această rețea de sprijin poate deveni o sursă valoroasă de informații și încurajare.

- *Reducerea sentimentului de izolare* - participarea la grupuri de suport sau la sesiuni de consiliere îi ajută pe părinți să se simtă parte dintr-o comunitate, reducând sentimentul de izolare adesea resimțit de părinții copiilor cu TSA.

Sprijinul emoțional are un *impact pozitiv asupra sănătății mentale a părinților*, contribuind la:

- *Reducerea riscului de depresie* - părinții care primesc sprijin emoțional au tendința de a experimenta rate mai scăzute de depresie și anxietate, ceea ce le permite să se concentreze mai bine asupra nevoilor copiilor lor.

- *Promovarea autoîngrijirii* - atunci când părinții se simt susținuți emoțional, devin mai conștienți de importanța autoîngrijirii și pot fi mai motivați să își aloce timp pentru ei înșiși.

Beneficiile sprijinului emoțional oferit de logoped părinților copiilor cu TSA sunt diverse și profunde. De la reducerea stresului și îmbunătățirea relațiilor familiale, până la promovarea dezvoltării copilului și îmbunătățirea sănătății mentale a părinților, aceste avantaje contribuie la crearea unui mediu familial sănătos și sprijinitor. Investiția în sprijinul emoțional nu doar că

îmbunătățește calitatea vieții părinților, ci și a copiilor, facilitând astfel o dezvoltare armonioasă și echilibrată pentru întreaga familie.

Importanța sprijinului emoțional oferit de logoped părinților copiilor cu tulburări de spectru autist (TSA) nu poate fi subestimată. Într-o lume în care provocările și incertitudinile sunt frecvente, sprijinul emoțional devine un element esențial în procesul de intervenție și dezvoltare a copiilor cu TSA. Pe parcursul articolului, am evidențiat nu doar rolul vital al logopedului, dar și tehnicile de sprijin emoțional care pot face o diferență semnificativă în viața părinților și a copiilor.

Beneficiile sprijinului emoțional se extind dincolo de simpla gestionare a stresului și anxietății. Aceasta include îmbunătățirea relațiilor familiale, creșterea încrederii în sine a părinților, promovarea dezvoltării copiilor și crearea unei comunități de suport. Fiecare dintre aceste aspecte joacă un rol crucial în crearea unui mediu sănătos și stimulant pentru copii, facilitând astfel progresul în domeniul comunicării și al dezvoltării personale.

Practicile și strategiile menționate în acest articol ar trebui să devină parte integrantă a intervențiilor logopedice. Logopezii, psihologii și profesorii psihopedagogi ar trebui să colaboreze pentru a oferi un sprijin holistic care nu doar că se concentrează pe nevoile copiilor, dar și pe cele ale părinților. În acest sens, integrarea sesiunilor de consiliere emoțională și a grupurilor de suport în cadrul programelor educaționale și terapeutice ar putea aduce beneficii considerabile.

În ciuda progreselor realizate, rămân multe întrebări neadresate cu privire la sprijinul emoțional pentru părinții copiilor cu TSA. Este necesară o cercetare mai aprofundată pentru a evalua eficiența diferitelor tehnici de sprijin emoțional și impactul acestora asupra dezvoltării copilului. De asemenea, este important să se exploreze modul în care factorii culturali și socio-economici influențează percepția și utilizarea sprijinului emoțional de către părinți.

În concluzie, sprijinul emoțional oferit de logoped părinților copiilor cu TSA reprezintă o componentă esențială în procesul de intervenție. Oferind nu doar tehnici de dezvoltare a abilităților de comunicare, ci și un mediu de suport emoțional, logopezii pot contribui la crearea unor relații familiale mai sănătoase și la facilitarea dezvoltării optime a copiilor. Prin urmare, investiția în sprijinul emoțional ar trebui să fie o prioritate în practica profesională, contribuind astfel la îmbunătățirea calității vieții pentru întreaga familie.

Bibliografie

Ionescu, A. (2022) "Sprijinul emoțional pentru părinții copiilor cu TSA." *Revista de Psihologie și Educație Specială*

Popescu, R. (2021) "Managementul stresului în familiile cu copii cu TSA." *Jurnal de Psihologie Clinică*

Mihăilescu, D. (2021) "Impactul sprijinului emoțional asupra părinților copiilor cu TSA." *Analele Universității din București*

Dubois, C. (2022) "Soutien émotionnel pour les parents d'enfants autistes." *Revue Francophone de Psychologie*

Ivanova, T. (2020) "Эмоциональная поддержка для родителей детей с РАС." *Журнал детской психологии и психотерапии*

Baranova, E. (2020) "Поддержка родителей детей с РАС" *Журнал логопедии и психологии*

prof. logoped Bălan Nicolae
Centrul Școlar de Educație Incluzivă Mediaș

Inițierea vorbirii la copiii neverbali: metode și recomandări (Partea I-a)

Inițierea vorbirii la copiii neverbali este o temă deosebit de importantă și sensibilă în domeniul dezvoltării copilului, având implicații profunde asupra comunicării, învățării și interacțiunilor sociale ale acestor copii. Vorbirea nu este doar un mijloc de exprimare a gândurilor și emoțiilor, ci și o abilitate esențială pentru formarea relațiilor interumane și integrarea în societate. Întârzierile în dezvoltarea vorbirii pot duce la frustrări, izolare socială și dificultăți în procesul de învățare, afectând astfel dezvoltarea globală a copilului.

Din păcate, mulți copii se confruntă cu întârzieri în apariția vorbirii, ceea ce poate avea rădăcini complexe și multifactoriale. Aceste întârzieri pot fi cauzate de factori fiziologici, psihologici, genetici și sociali, iar înțelegerea acestora este crucială pentru a oferi sprijin adecvat. Este esențial ca părinții și specialiștii să fie conștienți de aceste cauze, pentru a interveni la timp și a facilita dezvoltarea abilităților de comunicare ale copilului.

În plus, greșelile frecvente făcute de părinți pot influența negativ procesul de inițiere a vorbirii. De multe ori, părinții acționează dintr-o dorință sinceră de a-și sprijini copiii, dar, fără a fi conștienți, pot perpetua obiceiuri care împiedică dezvoltarea comunicării. Identificarea acestor greșeli și găsirea de soluții eficiente este esențială pentru a ajuta copiii să depășească obstacolele în calea dezvoltării vorbirii.

1. Cauzele întârzierii dezvoltării vorbirii

Întârzierile în dezvoltarea vorbirii la copiii neverbali pot fi influențate de o varietate de factori, fiecare având un impact distinct asupra capacității copilului de a iniția și dezvolta abilitățile de comunicare. Este important să înțelegem aceste cauze pentru a putea interveni în mod eficient.

a) Cauze fiziologice

Cauzele fiziologice se referă la anomalii anatomice sau funcționale care pot afecta capacitatea unui copil de a vorbi. Acestea includ:

- *Anomalii ale aparatului vocal* - Defecte congenitale, cum ar fi labio-palatul despicat sau malformații ale laringelui, pot împiedica producția de sunete și, implicit, dezvoltarea vorbirii. Aceste anomalii pot necesita intervenții chirurgicale sau terapie logopedică specializată.
- *Probleme auditive* - Dificultățile auditive, fie ele permanente sau temporare, pot influența semnificativ dezvoltarea vorbirii. Copiii care nu aud bine nu pot învăța să imite sunetele vorbite, ceea ce duce la întâzieri în vorbire. Identificarea timpurie a problemelor auditive este crucială, deoarece intervenția precoce poate îmbunătăți semnificativ rezultatele.
- *Tulburări neurologice* - Afecțiuni precum paralizia cerebrală, sindromul Down sau alte tulburări neurologice pot afecta abilitățile motorii necesare pentru articularea sunetelor. Acești copii pot necesita o abordare terapeutică complexă care să includă terapia fizică, logopedică și ocupatională.

b) Factori psihologici și emoționali

Factorii psihologici și emoționali joacă un rol esențial în dezvoltarea comunicării. Aceștia pot include:

- *Anxietatea și stresul* - Experiențele traumatizante sau stresante pot duce la anxietate, care, la rândul său, poate inhiba dorința copilului de a vorbi. Copiii care se simt nesiguri sau amenințați pot fi reticenți în a comunica, preferând să rămână tăcuți.
- *Probleme de atașament* - Un atașament nesigur sau abuziv cu figura parentală poate afecta dezvoltarea emoțională a copilului, influențând negativ și dorința acestuia de a interacționa verbal. Copiii care nu se simt în siguranță în relațiile lor interumane pot avea dificultăți în a iniția conversații.
- *Deficite în dezvoltarea socială* - Copiii care nu au ocazia să interacționeze cu alți copii sau adulți pot dezvolta abilități de comunicare deficitare. Lipsa oportunităților de socializare poate duce la întâzieri în învățarea abilităților lingvistice și sociale.

c) Aspecte genetice

Genetica poate influența dezvoltarea vorbirii în diferite moduri:

- *Predispoziții genetice* - Anumite afecțiuni genetice, cum ar fi sindromul Williams sau afecțiunile de spectru autist, sunt asociate cu întâzieri în dezvoltarea vorbirii. Aceste condiții

pot afecta structura cerebrală și funcționarea sistemului nervos, impactând astfel abilitățile de comunicare.

- *Istoricul familial* - Un istoric familial de întârzieri în vorbire sau alte probleme de dezvoltare poate indica o predispoziție genetică. Părinții și bunicii care au avut întârzieri în dezvoltarea vorbirii pot transmite aceste caracteristici genetice urmașilor lor.

d) Factori sociali

Factorii sociali sunt, de asemenea, esențiali în dezvoltarea vorbirii. Aceștia includ:

- *Mediul familial* - Un mediu familial lipsit de stimulare verbală, în care interacțiunile sunt minime sau în care se folosește un limbaj limitat, poate influența negativ dezvoltarea vorbirii. Copiii care cresc în familii care nu discută mult sau care nu citesc nu au ocazia să audă diverse forme de comunicare.

- *Accesul la educație* - Accesul la programe de educație timpurie și la servicii de intervenție timpurie poate avea un impact semnificativ asupra dezvoltării vorbirii. Copiii care beneficiază de resurse educaționale adecvate au mai multe șanse să dezvolte abilități de comunicare solide.

- *Cultura și mediul social* - Normele culturale și sociale pot influența modul în care copiii își dezvoltă abilitățile de comunicare. În unele culturi, comunicarea verbală este mai puțin încurajată, iar copiii pot învăța să comunice prin alte metode (de exemplu, prin gesturi).

În concluzie, întârzierile în dezvoltarea vorbirii la copiii neverbali sunt rezultatul unei interacțiuni complexe între cauze fiziologice, psihologice, genetice și sociale. Identificarea acestor cauze este esențială pentru a putea implementa intervenții eficiente care să sprijine dezvoltarea abilităților de comunicare ale copiilor. Prin înțelegerea profundă a acestor factori, părinții și specialiștii pot colabora pentru a oferi copiilor cele mai bune șanse în inițierea și dezvoltarea vorbirii.

2. Greșelile părinților și modalitățile de eliminare a acestora

Sprijinul părinților joacă un rol esențial în dezvoltarea abilităților de comunicare ale copiilor. Cu toate acestea, în dorința de a-și ajuta copiii să se dezvolte, părinții pot comite greșeli care, deși pot fi bine intenționate, pot împiedica inițierea vorbirii.

a) Utilizarea excesivă a gadgeturilor

Una dintre cele mai comune greșeli este utilizarea excesivă a gadgeturilor electronice (telefoane, tablete, televizoare) în educația timpurie a copiilor. Deși tehnologia poate oferi resurse educaționale valoroase, dependența de aceasta poate limita interacțiunile sociale și comunicarea verbală. Astfel, excesul de timp petrecut pe ecrane reduce oportunitățile de interacțiune directă cu părinții și alți copii, ceea ce duce la o dezvoltare mai lentă a abilităților de comunicare. În plus, copiii care sunt expuși în mod constant la stimuli vizuali și sonori din mediul digital pot deveni mai puțin atenți la comunicarea verbală.

b) Oferirea copilului totul fără cerere

O altă greșală frecventă este satisfacerea tuturor dorințelor copilului fără a-l încuraja să comunice. Părinții pot ceda impulsului de a îndeplini imediat cerințele copilului, gândind că astfel îi arată iubire și îngrijire. Această abordare reduce motivația copilului de a folosi limbajul pentru a solicita sau exprima dorințe, ducând la o stagnare în dezvoltarea abilităților de comunicare.

c) Așteptarea inițierii vorbirii din partea grădiniței

Mulți părinți cred că grădinița va rezolva toate problemele de comunicare ale copilului, așteptând ca educatorii să inițieze vorbirea. Această mentalitate poate duce la neglijarea activităților de sprijin acasă. O asemenea așteptare poate duce la întâzieri semnificative, deoarece dezvoltarea vorbirii necesită un efort concertat atât din partea părinților, cât și a educatorilor. Fără sprijinul activ al părinților, progresele pot fi mai lente.

d) Analiza greșelilor cu exemple și explicații

Fiecare dintre aceste greșeli are un impact direct asupra modului în care copiii dezvoltă abilitățile de comunicare. De exemplu, un copil care petrece ore întregi jucându-se pe o tabletă poate deveni dependent de stimulii vizuali și auditivi, ignorând complet limbajul vorbit. Acest tip de stimulare nu oferă oportunități de interacțiune și învățare prin imitație, care sunt esențiale pentru dezvoltarea vorbirii.

De asemenea, oferirea copiilor a tot ceea ce își doresc fără a-i încuraja să ceară sau să exprime dorințe poate crea un sentiment de pasivitate. De exemplu, un copil care primește jucării sau gustări fără a trebui să le ceară verbal nu va simți nevoia de a învăța să comunice, ceea ce poate duce la stagnarea dezvoltării vorbirii.

În plus, așteptarea ca grădinița să preia responsabilitatea pentru dezvoltarea vorbirii poate duce la neglijarea activităților esențiale acasă. Dacă părinții nu se implică activ în sprijinirea comunicării, progresele pot fi lente și insuficiente.

3. Recomandări practice pentru a evita greșelile

a) Limitarea timpului petrecut pe gadgeturi

Părinții ar trebui să limiteze timpul pe care copiii îl petrec în fața ecranelor și să încurajeze activități care promovează interacțiunea verbală. Acestea pot include jocuri de societate, citirea împreună sau pur și simplu discuții despre activitățile zilnice.

Părinții ar trebui să încurajeze copiii să comunice cerințele lor prin încurajări și întrebări deschise. De exemplu, în loc să ofere imediat o jucărie, părinții pot întreba: "Ce vrei să joci?" sau "Îți place acest joc?" Acest lucru îi va motiva pe copii să se exprime verbal. Astfel, se recomandă utilizarea de fraze de tipul "Poți să-mi spui ce vrei?" pentru a stimula comunicarea activă.

b) Implicarea activă în educația timpurie

Părinții ar trebui să își asume un rol activ în educația timpurie a copiilor, participând la activități de dezvoltare a limbajului acasă. Acest lucru poate include citirea de povești, cântarea de cântece și participarea la jocuri care implică comunicarea. Se recomandă planificarea de sesiuni de lectură zilnice sau activități interactive care să implice limbajul, cum ar fi jocuri de rol sau jocuri de imitație.

În concluzie, greșelile părinților pot influența semnificativ dezvoltarea vorbirii copiilor neverbali. Prin conștientizarea acestor greșeli și implementarea de strategii eficiente, părinții pot facilita o dezvoltare sănătoasă a abilităților de comunicare ale copiilor, ajutându-i să își exprime gândurile și emoțiile mai ușor.

Bibliografie

Bălănescu, R. (2016) *Tulburările de dezvoltare la copii: Evaluare și intervenție timpurie*. Editura Polirom.

Dumitrescu, L. (2018) *Ghid practic pentru logopedie*. Editura Trei.

Petrescu, M., & Ionescu, A. (2020) "Importanța mediului familial în dezvoltarea limbajului copiilor." *Revista de Psihopedagogie*, 10(2), 45-56.

Sergiu, C. (2019) *Psihologia copilului cu nevoi speciale*. Editura Universitară.

Vasile, S. (2017) "Greșelile părinților în dezvoltarea comunicării la copii." *Studii de Psihologie și Educație*, 12(4), 78-89.

Kuznetsova, T. (2018) *Методы и приемы работы с детьми с нарушениями речи*. Санкт-Петербург: Издательство Невский проспект.

Ivanov, V. (2020) *Теория и практика логопедической работы с детьми с речевыми нарушениями*. Москва: Издательство Педагогика.

prof. logoped Bălan Nicolae
Centrul Școlar de Educație Incluzivă Mediaș

Inițierea vorbirii la copiii neverbali: metode și recomandări (Partea II-a)

4. Metode și tehnici pentru inițierea vorbirii

Inițierea vorbirii la copiii neverbali necesită o abordare care include diverse metode și tehnici menite să stimuleze comunicarea și să încurajeze dezvoltarea limbajului.

Jocurile și exercițiile reprezintă metode esențiale pentru inițierea vorbirii. Acestea nu doar că fac învățarea distractivă, dar și facilitează dezvoltarea abilităților motorii fine și grosiere, esențiale pentru articularea corectă a sunetelor.

Exercițiile cu degetele și articulatorii sunt excelente pentru a dezvolta abilitățile motorii fine necesare pronunțării corecte a sunetelor. Aceste activități pot include:

- Implicați copilul în activități care necesită utilizarea degetelor, cum ar fi modelarea cu plastilină, împăturirea hârtiei sau jocuri cu cuburi. Aceste activități contribuie la îmbunătățirea coordonării motorii.
- Folosiți jocuri care implică mișcări ale buzelor, limbii și maxilarului. De exemplu, puteți folosi jocuri de imitație în care copilul trebuie să imite sunete sau mișcări ale guri. Aceasta îi va ajuta să își dezvolte controlul asupra aparatului bucal.

Jocurile care dezvoltă motricitatea grosieră și auzul fonematic sunt esențiale pentru stimularea comunicării. Acestea pot include:

- Jocuri de mișcare - Activitățile fizice care implică alergatul, săritul sau dansul pot fi integrate cu exerciții de limbaj, cum ar fi pronunțarea unor cuvinte sau sunete în timpul acțiunii.
- Jocuri cu sunete - Folosiți jocuri care implică identificarea sunetelor. De exemplu, puteți asculta sunete de animale sau instrumente muzicale și încurajați copilul să imite sunetele sau să le identifice. Acest lucru ajută la dezvoltarea auzului fonematic, esențial pentru formarea limbajului.

Mediul înconjurător joacă un rol crucial în inițierea vorbirii. *Crearea unui mediu stimulant pentru comunicare* poate încuraja copilul să se exprime verbal.

Pentru a stimula interesul copilului pentru comunicare, părinții și educatorii ar trebui să creeze un mediu bogat în stimuli lingvistici:

- Utilizarea limbajului în activitățile zilnice - Vorbiți constant cu copilul despre activitățile pe care le desfășurați împreună. De exemplu, în timp ce preparați masa, descrieți ingredientele și pașii de preparare.
- Discuții active - Încurajați interacțiunile sociale cu alți copii și adulți. Organizarea de întâlniri cu alți copii poate oferi oportunități de comunicare și învățare reciprocă.

Reducerea timpului petrecut în fața ecranelor este esențială pentru a încuraja comunicarea.

- Activități alternative - Oferiți copilului activități alternative care implică interacțiunea directă, cum ar fi jocuri de societate sau activități creative.
- Utilizarea muzicii și a semnalelor sonore - Muzica poate fi un instrument puternic pentru a atrage atenția copilului. Folosiți cântece și melodii simple care să includă cuvinte și sunete ușor de imitat.

5. Utilizarea tehnicilor logopedice

Tehnicile logopedice sunt esențiale pentru dezvoltarea limbajului și pot fi integrate în activitățile de zi cu zi.

Cântecele și poveștile logopedice sunt metode excelente pentru a atrage atenția copilului și a-l încuraja să participe activ la comunicare.

- Folosiți cântece simple care au ritm și rime. Acestea ajută la dezvoltarea memoriei auditive și la familiarizarea cu sunetele și cuvintele. Puteți include gesturi sau mișcări pentru a face activitatea mai interactivă.
- Citiți povești scurte care includ repetiții și rime. Întrebați copilul despre personaje și evenimente pentru a stimula discuțiile și gândirea critică.

Exerciții pentru formarea abilității de expirație și a respirației corecte

Exercițiile de respirație sunt esențiale pentru dezvoltarea controlului vocal și a clarității vorbirii.

- Încurajați copilul să exerseze respirația profundă prin activități precum suflarea unor baloane sau steluțe de hârtie. Aceste exerciții ajută la întărirea mușchilor respiratori și la îmbunătățirea controlului asupra sunetelor emise.
- Folosiți jocuri care implică suflarea, cum ar fi jocurile cu paie sau suflarea unor mingi de hârtie, pentru a dezvolta abilitățile de expirație necesare vorbirii clare.

Abordări psihologice și motivarea copilului

Implicarea psihologică și motivația sunt esențiale în procesul de inițiere a vorbirii.

Crearea unui mediu motivant și atrăgător poate stimula dorința copilului de a comunica.

- Folosiți jocuri și activități care necesită cooperare și interacțiune. De exemplu, jocurile de rol sau activitățile artistice pot încuraja copilul să comunice și să se exprime.
- Pentru a sprijini copilul și a-l încuraja să vorbească, părinții ar trebui să folosească fraze și gesturi simple și eficiente. Folosiți expresii precum "Bravo, ai făcut-o!", "Spune-mi mai multe!" sau "Continua să vorbești!" pentru a-i arăta copilului că îi apreciați eforturile de comunicare. Oferiți sprijin nonverbal, cum ar fi zâmbete sau încurajări vizuale, pentru a ajuta copilul să se simtă confortabil în a se exprima.

6. Metode de învățare prin imitare și integrarea în viața cotidiană

Imitarea este o metodă naturală de învățare pentru copii, iar părinții pot utiliza acest lucru pentru a sprijini dezvoltarea limbajului.

Părinții pot acționa ca modele de limbaj pentru copil.

- Folosiți un limbaj clar și simplu pentru a-i oferi copilului exemple de cuvinte și fraze pe care le poate imita. De exemplu, în loc să spuneți "Du-te la ușa din față", spuneți "Mergi la ușă".
- Repetați cuvintele și expresiile frecvent pentru a întări învățarea. Folosiți aceleași cuvinte și fraze în diverse contexte pentru a ajuta copilul să le înțeleagă mai bine.
- Vorbiți cu un limbaj clar și simplu, oferind copilului exemple de cuvinte și fraze pe care le poate imita.
- Încurajați copilul să participe la activități zilnice, cum ar fi cumpărăturile sau gătitul, explicându-i procesul și numind obiectele și acțiunile.

Prin aplicarea acestor metode și tehnici, părinții și educatorii pot facilita inițierea vorbirii la copiii neverbali, contribuind la dezvoltarea unei baze solide pentru comunicare. Prin jocuri interactive, exerciții variate, un mediu stimulant și tehnici logopedice, copiii pot fi încurajați să-și exprime gândurile și emoțiile, ceea ce va avea un impact pozitiv asupra dezvoltării lor pe termen lung.

Abordări psihologice și motivarea copilului

Inițierea vorbirii la copiii neverbali nu se limitează doar la metodele de învățare practice; este esențială și înțelegerea aspectelor psihologice care influențează dorința și abilitatea copilului de a comunica. Motivația joacă un rol crucial în acest proces, iar abordările psihologice pot stimula interesul și implicarea copilului în activitățile de comunicare.

Stimularea interesului copilului pentru comunicare poate fi realizată prin activități care sunt atractive și interactive. Iată câteva strategii eficiente:

Activitățile interactive și jocurile sunt metode excelente de a atrage atenția copilului.

- Implicarea copilului în jocuri de rol permite experimentarea comunicării într-un mod distractiv și natural. De exemplu, jocurile în care copilul trebuie să îndeplinească diverse roluri (ca la magazin, doctor, etc.) pot stimula limbajul și creativitatea.
- Întâlnirile cu alți copii pot oferi oportunități de interacțiune socială, unde copilul poate învăța prin imitație și colaborare. Aceste interacțiuni ajută la dezvoltarea abilităților de comunicare prin dialoguri și joacă.

Identificarea și integrarea intereselor personale ale copilului în activitățile de învățare pot face comunicarea mai atractivă.

- Folosiți teme care îi plac copilului, cum ar fi animalele, mașinile sau desenele animate, pentru a construi activități de comunicare. De exemplu, puteți citi povești despre personaje din desenele lui preferate și să-l încurajați să repete replicile sau să participe la poveste.
- Încurajați-l să participe la activități artistice sau de creație, cum ar fi desenul sau construcția, unde poate descrie ce face, folosind limbajul.

Pentru a sprijini copilul și a-l încuraja să comunice, părinții și educatorii ar trebui să folosească *fraze și gesturi simple și eficiente*.

Utilizarea frazelor de încurajare poate ajuta la crearea unui mediu pozitiv în care copilul se simte confortabil să se exprime.

- Folosiți expresii precum "Bravo! Ai spus un cuvânt!" sau "Este minunat că ai încercat să vorbești!". Acestea îi arată copilului că eforturile sale sunt apreciate și că încurajarea este un motiv de succes.
- Puneți întrebări care încurajează răspunsuri mai elaborate. De exemplu, întrebați "Ce ai vrea să mănânci la cină?" în loc de "Vrei să mănânci carne?". Aceste întrebări stimulează gândirea și comunicarea.

Gesturile nonverbale sunt la fel de importante ca și cuvintele în sprijinirea comunicării.

- Folosiți zâmbete, gesturi de aprobat sau încurajări vizuale pentru a arăta că sunteți interesat de ceea ce spune copilul. Aceste reacții ajută la crearea unui mediu sigur și încurajator.
- Încurajați copilul să folosească gesturi pentru a comunica. De exemplu, folosiți gesturi simple pentru a semnifica lucruri, cum ar fi a arăta spre un obiect sau a face semne pentru a indica dorința de a juca un joc.

Integrarea activităților de comunicare în viața de zi cu zi poate transforma învățarea într-un proces natural și plăcut.

- Vorbiți cu copilul despre activitățile zilnice, cum ar fi îmbrăcatul, gătitul sau curățenia. Aceasta îi oferă oportunitatea de a învăța cuvinte noi și de a le folosi în contexte reale.
- Încurajați copilul să își exprime emoțiile și sentimentele prin întrebări precum "Cum te simți azi?" sau "Ce te face fericit?". Aceste discuții îi oferă oportunitatea de a-și exprima gândurile și emoțiile, ajutându-l să se simtă confortabil în a comunica.

Abordările psihologice și motivarea sunt esențiale în procesul de inițiere a vorbirii la copiii neverbali. Prin crearea unui mediu stimulant, utilizarea de fraze și gesturi eficiente, și integrarea învățării în activitățile zilnice, părinții și educatorii pot încuraja copiii să comunice și să-și dezvolte abilitățile de limbaj. Sprijinul constant și implicarea activă a părinților sunt cruciale pentru a asigura o dezvoltare pozitivă și durabilă a comunicării.

Inițierea vorbirii la copiii neverbali este un proces complex și delicat, care necesită o înțelegere profundă a diferitelor aspecte care influențează dezvoltarea limbajului. Pe parcursul acestui articol, am analizat cauzele întârzierii dezvoltării vorbirii, greșelile comune pe care părinții le

pot face și modalitățile prin care acestea pot fi evitate, precum și metodele și tehnicile eficiente pentru stimularea comunicării. De asemenea, am evidențiat importanța abordărilor psihologice și a motivării copilului în acest demers.

Un aspect fundamental este faptul că sprijinul părinților joacă un rol crucial în acest proces. O atitudine pozitivă, răbdătoare și implicată poate transforma dificultățile de comunicare într-o oportunitate de învățare și dezvoltare. Părinții trebuie să devină parteneri activi în călătoria lingvistică a copiilor lor, încurajându-i să exploreze limbajul prin jocuri, interacțiuni sociale și activități creative. Acest sprijin nu se limitează doar la oferirea de resurse, ci include și construirea unei relații de încredere, în care copilul se simte în siguranță să se exprime și să încerce noi forme de comunicare.

În concluzie, inițierea vorbirii la copiii neverbali nu este doar o chestiune de tehnici și exerciții, ci și o problemă de relații interumane. O abordare holistică, care combină metodele practice cu o înțelegere empatică a nevoilor emoționale și psihologice ale copilului, poate duce la rezultate semnificative. Cu răbdare, perseverență și iubire, părinții și educatorii pot contribui la dezvoltarea abilităților de comunicare ale copiilor, asigurându-se astfel un viitor mai luminos și mai conectat pentru aceștia.

În cele din urmă, succesul în inițierea vorbirii depinde de colaborarea dintre părinți, educatori și specialiști, care trebuie să lucreze împreună pentru a crea un mediu favorabil și stimulativ pentru dezvoltarea limbajului. Este esențial să recunoaștem că fiecare copil are propriul său ritm de învățare și că progresul poate varia. Prin urmare, este important să fim flexibili, să adaptăm metodele la nevoile individuale ale copilului și să celebrăm fiecare mic succes pe parcursul acestui drum.

Aceste principii fundamentale vor sprijini nu doar inițierea vorbirii, ci și dezvoltarea unei comunicări sănătoase și a unei relații strânse între părinți, educatori și copii, contribuind astfel la crearea unui viitor plin de oportunități pentru toți copiii.

Bibliografie

Bălănescu, R. (2016). *Tulburările de dezvoltare la copii: Evaluare și intervenție timpurie.* Editura Polirom.

Dumitrescu, L. (2018). *Ghid practic pentru logopedie.* Editura Trei.

Petrescu, M., & Ionescu, A. (2020). "Importanța mediului familial în dezvoltarea limbajului copiilor." *Revista de Psihopedagogie*, 10(2), 45-56.

Sergiu, C. (2019). *Psihologia copilului cu nevoi speciale.* Editura Universitară.

Vasile, S. (2017). "Greșelile părinților în dezvoltarea comunicării la copii." *Studii de Psihologie și Educație*, 12(4), 78-89.

Kuznetsova, T. (2018). *Методы и приемы работы с детьми с нарушениями речи.* Санкт-Петербург: Издательство Невский проспект.

Ivanov, V. (2020). *Теория и практика логопедической работы с детьми с речевыми нарушениями.* Москва: Издательство Педагогика.

profesor dr. Grădinariu C. Petronela
Școala Gimnazială Șipote, Iași

Scrisoare către rușine

Susținem cu toții, probabil, că rușinea este calea către șlefuirea caracterului, este zestrea socială luată din latura familială, dar observăm cu oareșce emoții, că rușinea stă dosită în buzunarul de la spate, zugrăvită în chipuri diferite și, își arată fața contextual, pentru ași dovedi existența longevivă.

Se ascunde rușinea?

Se face mică, aproape invizibilă când are interese obscure. Devine uneori greu de identificat, pentru a nu se face de rușine în fața bunului simț, a cărui prezență non - verbală încearcă cu drăgălășenie să deschidă porțile existenței noastre. Toți, probabil, ducem această emoție controlată în zona negativității, dar să nu uităm că ea a dat viață conștiinței de sine.

Unde ești rușine?

Acolo unde se oprește timpul vârstei noastre cred, are prezență ambivalentă, vrea să existe dar are rețineri, există dar nu se manifestă constructiv uneori, este îmbrăcată cu educația alor noștri părinți. De cele mai multe ori, când această formă a emoției apare, este catalogată de unii dintre noi, ca fiind a stare de ajustare la toate laturile existențiale, iar de către alții, o prezență nobilă, stare de mulțumire exaltată în raport cu vremurile prezente și mai ales cu cele vremuite. Când mediul existențial ne oferă sprijin, rușinea își așează pălăria bunului simț, se întoarce la originea climatului familial, dând astfel voce statutului omului superior.

Ce ești rușine?

Cărării care urcă către vârful respectului de sine și față de cei din jurul nostru, este baliza care poate pune punct hoinărelilor noastre verbale, atitudinale, dar care are verde pentru societatea multaskingului. În această existență necunoscută, de către cei mai mulți dintre noi, rușinea se simte ea însăși, nu are ce să dovedească nimănui, este eroul fiecărei zile indiferent de anotimp.

Este armonie în cuplul rușine - respect?

Da, este armonia dictată de fiecare dintre noi, prezența relației așterne în noi frumusețea momentului și liniștea profundă a eului în comunicarea directă, neafalsată, nemascată a celor două trăiri ale noastre. Când se simte acest tandem, apare curățenia sufletului îmbrăcată în hainele academice, înălțată cu pantofii albi ai școlii, deghezată cu semnele autenticității anuale, rușată cu răsăritul și apusul soarelui, din săptămâna altfel și dansând sub vibrațiile curcubeului, din săptămâna verde.

Pentru noi dascălii, binomul rușine - respect este exprimat pe toate tonurile unui bagaj informațional bogat în cuvintele disciplinei, pe care o predăm fiecare și dirijat de bagheta educației, conștientizat de către rolurile diferite pe care le jucăm într-o zi didactică, pentru a ridica acest deziderat la nivelul unei stări de lucru de bună calitate, atribuită elevilor noștri.

Insuflarea acestui tandem nobil elevilor noștri, se realizează cu o eleganță profesională, de netăgăduit, exprimată de tomurile deschise citite în vremurile apuse, dar și actuale. Suntem garanții morali ai nobleței educaționale, prin intermediul căreia trebuie să așternem în elevii noștri covorul roșu al frumuseții, pe unde să treacă calitatea informației transmise de mână cu cea a comunicării, asigurând astfel împlinirea vieții de la catedră.

Rușinea din rândul elevilor noștri poate scoate, adevărat sau fals, rolul familiei în construcția individuală, ne arată astfel, câte porțițe a deschis ecosistemul familial pentru a intra taina rușinii, care face din noi și din ei ceea ce vrem să fim.

Uneori uităm care este cuvântul de ordine, pentru o ordine interioară școlară și extrașcolară, nu din ignorare, indiferență sau neimplicare, ci mai degrabă dintr-o atitudine tacită profesională, pentru a ghida curat elevul pe drumul adevărului și nu pe o cale scurtă a tehnologiei rău gestionată, de cele mai multe ori. Se pare că este autentic să ai un telefon de ultimă generație și este desuet, perimat, ca pe măsura de lângă capul nostru să se găsească o cărticică, oricare ar fi ea.

Putem afirma cu responsabilitate, că folosim uneori sintagma „nu-ți este rușine”, constatând nu de puține ori, că feedbackul educațional al elevilor noștri lipsește, precum poteca iarna în pădure. Încercăm cu și fără rezultate, să transmitem elevilor noștri disciplina informațională, comportamentală, emoțională așa cum am primit-o noi, dar constatăm că timpul nostru nu poate fi timpul lor și, că această vreme a multitaskingului a înflăcărat, nu de multe ori, omniprezența individului cotidian inhibându-l pe cel profund, îmbrăcat în haina celor șapte ani de acasă.

Trăim astăzi după mitul unei singure alegeri „ori una ori alta”, „ori rușine ori lipsa acesteia”, ceea ce atrage două rezultate total diferite, fie o recompensă a vieții, fie o pierdere majoră, sunt nimeni în raport cu mine. Rușinea consumată nu ne face rău, este instinctul nostru de a supraviețui util și ne protejează de vătămarea nepoliticului.

Rușinea, acolo unde există, este emoția care excretă urâtul, distrugător al integrității noastre, indiferent de vârstă. Este greu de balizat această trăire atunci când nu are itinerariu, dar când o întâlnim avem puterea să jalonăm atitudini, comportamente și să le ducem sub protecția profesională, cu dorința acerba, de a crea un bine colectiv, bine și nouă, bine și lor.

Întreabă-ți acțiunile, iar acestea îți vor răspunde mai târziu.

Slăbuțu Doina, profesor educator,
Școala Gimnazială Specială Pașcani, Iași

Studiu privind formarea deprinderilor de viață independentă la elevii cu deficiență mintală

Educația pentru formarea deprinderilor de viață

Educația pentru formarea deprinderilor de viață reprezintă planificarea unor activități bazate pe înțelegere, cunoștințe, atitudini, calități și deprinderi, cu rolul de a promova dezvoltarea personală, socială și de sănătate. Aceasta vizează atât deprinderi referitoare la sănătatea fizică, socială și mintală, cât și unele domenii mai largi, cum ar fi egalitatea genurilor sau crearea unor medii psihosociale și fizice sănătoase.

Scopul educației pentru formarea deprinderilor de viață îl reprezintă așadar acela de a oferi copiilor/tinerilor oportunitatea de parcurgere a unui proces de dezvoltare în plan personal, social și de sănătate, prin acumularea unor cunoștințe, deprinderi și atitudini, care să le permită acestora să ducă o viață securizată, sănătoasă și responsabilă în calitate de membri ai societății.

Este un tip de educație ce poate fi adresată oricărui grup țintă și poate fi încadrată în orice context formal, non-formal sau informal: programe de educație, programe destinate părinților, programe comunitare, programe în cadrul spitalelor, etc. Indiferent de sex, etnie, cultură, dizabilitate, situație socială, etc., copiii și tinerii au nevoie de sprijin pentru a depăși dificultățile determinate de schimbările accelerate prin care trece societatea actuală, societate care are nevoie la rândul ei de cetățeni sănătoși, responsabili și activi.

Școala este în acest sens un spațiu propice desfășurării unor astfel de activități. Ea devine astfel o instituție-cheie care pune la dispoziția elevilor cele mai multe informații despre un mod de viață sănătos și ajutor oferit pentru a ajunge la însușirea deprinderilor necesare pentru acesta. În cazul celor care nu pot frecventa școala, programele non-formale (centre și cluburi ale copiilor, centre specializate pentru copii cu cerințe speciale, centre pentru instruire profesională sau centre medicale, alte instituții extrașcolare) pot oferi variante de acces la formarea și dezvoltarea acestor deprinderi, fiind o alternativă flexibilă și receptivă.

Metodele utilizate se concentrează atât pe învățarea cognitivă cât și pe cea afectivă, sunt coerente și stimulează formarea și dezvoltarea integrată a cunoștințelor, deprinderilor,

atitudinilor, valorilor, dar și creșterea motivației pentru însușirea acestora. Ele pot fi folosite în cadrul orelor școlare, programelor, atelierelor specifice, etc.

Principiile metodologice care stau la baza formării deprinderilor de viață pot fi sintetizate astfel (Mitulescu et al. 2004):

- *Acceptarea ideii că deprinderile se pot forma prin exercițiu*, cu ajutorul facilitatorului (profesor, părinte, specialist, voluntar, etc).
- *Utilizarea elevilor în calitate de mentori* pentru alți elevi.
- *Considerarea copiilor ca parteneri egali* în desfășurarea acestui proces.
- *Motivarea elevilor astfel încât să nu resimtă participarea la aceste activități ca pe o obligativitate.*
- *Respectarea vârstei biologice și psihologice a elevilor.*
- *Aplicarea principiilor educației pentru formarea deprinderilor de viață în activitățile zilnice.*
- *Împărțirea responsabilității școlii cu familia și comunitatea.*
- *Desfășurarea de parteneriate/programe împreună cu alte centre, instituții, etc.* care au scopuri similare cu ale noastre.
- *Evaluarea periodică a programului și adaptarea acestuia conform rezultatelor evaluării.*
- *Aplicarea metodelor de predare-învățare participative*, care să asigure atât componenta practică cât și cea care le oferă încredere că pot face față în mod independent problemelor vieții.

Formarea deprinderilor de viață independentă la deficientul de intelect

În cazul persoanelor cu deficiență de intelect formarea deprinderilor de viață independentă reprezintă unul dintre cele mai importante aspecte al dezvoltării lor. Aceste deprinderi îi ajută să capete autonomie pentru a se descurca în viața de zi cu zi, dar și pentru trecerea de la copilărie la maturitate (Vasilakopoulou, 2022). Pentru ca aceste deprinderi să devină rutină și să îi ofere independența necesară, este important ca ele să fie integrate în activități zilnice în mediul școlar și nu numai.

Următoarele aspecte sunt unele relevante pentru deficientul de intelect:

1. *Deprinderile de comunicare* (exprimarea gândurilor, sentimentelor și experiențelor prin diverse mijloace -verbal, scris, gesturi etc.), permit auto-prezentarea și auto-îngrijirea.

2. *Deprinderile de siguranță*: vitale pentru înțelegerea măsurilor de siguranță și stabilirea strategiilor în situații riscante.

3. *Deprinderi de rezolvare a problemelor*: implică cunoașterea resurselor și soluțiilor disponibile, precum și disponibilitatea de noi abordări.

4. *Deprinderi de transport*: permit accesul la resursele necesare, menținerea locurilor de muncă și vizitarea celor dragi.

5. *Deprinderi de îngrijire personală*: esențiale pentru menținerea sănătății și bunăstării.

6. *Deprinderi de viață zilnică*: includ gestionarea locuinței și utilizarea resurselor comunitare, managementul banilor, și îngrijirea sănătății personale și a celorlalți.

7. *Deprinderi sociale*: abilități de comunicare și relaționare ce permit integrarea în grupuri sociale și formarea de prietenii.

8. *Deprinderi necesare pentru integrarea profesională*: cunoașterea modului de a căuta un loc de muncă, și dezvoltarea abilităților specifice domeniului de activitate.

Aceste abilități pot include activități și acțiuni simple, cum ar fi legarea pantofilor, igiena personală, punerea în ordine a hainelor, tăierea independentă a alimentelor și alte sarcini casnice sau de autoservire. De asemenea, este importantă predarea și învățarea abilităților pe care un copil dorește să le învețe, să-l antrenăm să le extindă la alte contexte, dar și activități care pot fi considerate esențiale pentru toată lumea. Ordinea predării acestora depinde întotdeauna de grupul de elevi, de calitatea aptitudinilor deja deținute, de vârsta lor, cultura personală, nivelul de maturitate și timpul disponibil pentru intervenția individuală.

Strategiile folosite pentru predarea abilităților de viață independentă în majoritatea sistemelor de învățământ la nivel internațional în cazul elevului deficient de intelect au urmat această linie (Vasilakopoulou, 2022):

- **Strategia aluziilor**: include utilizarea mediilor vizuale și acustice.
- **Auto-înregistrarea, auto-observarea, auto-evaluarea, auto-întărirea**: includ toate strategiile care se concentrează pe individ.
- **Stabilirea unor obiective educaționale cu sprijin specializat**: individul evaluează singur ce abilitate o consideră cea mai importantă, stabilindu-și prioritățile necesare.

Implementarea unui program psihopedagogic de dezvoltare a abilităților de viață independentă -microcercetare

Pornind de la aspectele teoretice descrise anterior am fost interesați de a stabili dacă elaborarea și implementarea unui program psihopedagogic de dezvoltare a abilităților de viață

independentă la elevii cu deficiență de intelect, determină creșterea șanselor de integrare în societate. În acest scop am desfășurat o microcercetare a cărei ipoteză de lucru stabilită a fost următoarea: *Proiectarea și aplicarea unui program de dezvoltare a deprinderilor de viață independentă determină creșterea gradului de independență al copiilor cu deficiență de intelect.*

Bazată pe un sistem metodologic compus din experimentul pedagogic, metoda observației sistematice, metoda probelor de evaluare și metoda conversației, investigația a presupus parcurgerea a trei etape (*etapa preexperimentală, etapa experimentală și etapa postexperimentală*), desfășurate la Școala Gimnazială Specială Pașcani, pe parcursul anului școlar 2023-2024, cu un grup experimental format din 8 elevi diagnosticați cu DMS, și unul de control, format tot din 8 elevi, diagnosticați de asemenea cu DMS.

În prima etapă am folosit metoda probelor de evaluare pentru a stabili nivelul cunoștințelor de la care se pornește în cadrul experimentului pedagogic. Evaluarea a fost realizată cu ajutorul unei grile adaptate după *Ghidul metodologic pentru servicii de dezvoltare a deprinderilor de viață independentă* (2004), ce urmărește dezvoltarea deprinderilor de viață independentă pe 5 paliere: deprinderi de viață zilnică, deprinderi privind gestiunea locuinței și folosirea resurselor comunitare, deprinderi privind managementul banilor, deprinderi privind îngrijirea personală, deprinderi ce vizează dezvoltarea socială. Am constatat astfel că între cele două grupuri nu există diferențe majore în ceea ce privește prezența deprinderilor vizate, multe dintre acestea nefiind de altfel însușite în nici unul dintre grupuri.

Ulterior, experimentul pedagogic s-a desfășurat cu grupul experimental din care fac parte 8 elevi. În această etapă s-a introdus programul de dezvoltare a deprinderilor de viață independentă, program ce a cuprins activități planificate pe perioada unui an școlar, desfășurate o dată pe săptămână. Scopul (*Formarea capacității elevului de a se manifesta cât se poate de independent*), obiectivele cadru, obiectivele de referință și exemplele de comportament din cadrul programului au fost în conformitate cu nevoile educaționale ale beneficiarilor, respectând documentele în vigoare privind desfășurarea activităților în învățământul special gimnazial.

Temele propuse au vizat **Alimentația** (termenul de valabilitate și semnele de alterare ale alimentelor, depozitarea ustensilelor de bucătărie, utilizarea practică a electrocasnicelor, activități practice de igienizare a bucătăriei, activități practice de pregătire a meselor principale ale zilei, etc.), **Igiena corpului** (utilizarea corespunzătoare a produselor de igienă, igiena corectă a mâinilor, schimbările corporale care intervin în timpul pubertății, etc.), **Obiectele**

vestimentare (etapele spălării la mașina automată de spălat rufe, activități practice de călcat a hainelor, împăturirea și ordonarea hainelor curate, exerciții de alegere a vestimentației în funcție de gen, momentul zilei, eveniment și anotimp, etc.), **Locuința** (utilizarea mobilierului și dotărilor principale din sala de mese/ bucatărie/ sufragerie; sortarea deșeurilor alimentelor și a ambalajelor în concordanță cu cerințele de reciclare, exerciții practice de igienizare corectă a grupului sanitar, etc.), **Sănătatea și siguranță personală** (simptome ale răcelii, gripei și altor probleme obișnuite de sănătate, funcțiile diferitelor resurse comunitare - pompieri, poliție, ambulanță, trusa de prim ajutor), **Relațiile sociale** (exerciții de memorare și reproducere a informațiilor utile despre datele personale, adresă, date despre membrii familiei restrânse, diferitele tipuri de relații - familiale, amicale maritale și sentimentale, responsabilități ale membrilor unor familii, etc.), **Managmentul banilor** (valoarea monedelor și a bancnotelor, exercițiu practic – *La cumpărături, etc.*), **Transport** (reguli de comportare în mijloacele de transport în comun, respectarea regulilor elementare de circulație, a normelor de securitate, exercițiu practic de utilizare a mijlocului de transport în comun, etc).

În ceea ce privește modalitățile de realizare a activităților propuse am utilizat pedagogia vizuală (suport vizual), poveștile sociale, jocul de rol, activitatea în grup, dezbateră, conversația, exercițiul, întărirea pozitivă.

În etapa post-experimentală am reaplicat atât elevilor din grupul experimental, cât și elevilor din grupul de control, grila adaptată după *Ghidul metodologic* din 2004, pentru a observa dacă nivelul deprinderilor s-a modificat după participarea elevilor din grupul experimental la programul psihopedagogic inițiat. În cadrul grilei, am urmărit din nou cele 5 paliere ale deprinderilor de viață independentă, urmărite și în etapa inițială. Această etapă s-a desfășurat pe parcursul unei săptămâni. Astfel, am putut realiza o comparație între nivelul deprinderilor de viață independentă înregistrate la prima evaluare și rezultatele înregistrate după aplicarea programului psihopedagogic grupului experimental. Pe baza rezultatelor, am identificat de data aceasta diferențe clare între deprinderile de viață independentă prezente la elevii din cele două grupe experimentale. Dacă în etapa inițială multe dintre deprinderi erau absente atât în rândul elevilor din clasa participantă la experimentul pedagogic, cât și la cei din grupul de control, în etapa finală am putut constata că în grupul experimental toate deprinderile erau însușite. Nu aceleași rezultate am putut identifica însă și în grupul de control.

În mod cert am concluzionat că ipoteza stabilită inițial a fost confirmată, întrucât am putut stabili faptul că în urma proiectării și aplicării unui program de dezvoltare a deprinderilor de viață independentă, gradul de creștere a independenței elevilor cu deficiență de intelect a

crescut, motiv pentru care recomand desfășurarea unor astfel de activități, cu importante influențe în dezvoltarea personală și socială a elevilor.

Bibliografie:

- Allor, J. H., Mathes, P. G., Roberts, K. J., Jones, F. G., Champlin, T. M. (2010). Teaching students with moderate intellectual disabilities to read: An experimental examination of a comprehensive reading intervention. *Education and Training in Autism and Developmental Disabilities*, 45(1), 3-22
- American India Foundation (2018). *Handbook of activities on life skills*. Disponibil la [Lifeskills-2018a_MAST.pdf \(aif.org\)](#)
- Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului din Moldova -CIDDC (2004) *Formarea Deprinderilor de Viață pentru prevenirea traficului de ființe umane*, Chișinău, disponibil la [final_final_fdv.pdf \(drepturilecopilului.md\)](#)
- Cojocari, L., Haheu-Munteanu E. (2017). *Strategii de formare a deprinderilor de viață la copii cu dizabilități*. *Studia Universitatis Moldaviae*, 9(109), ISSN online 2345-1025 p.150-155
- Mitulescu S., Pârvu D., Chirilă C., Ionescu O. (2004), *Ghid metodologic pentru servicii de dezvoltare a deprinderilor de viață independentă*
- Prajapati R K, Sharma B, Sharma D. (2017). Significance of life skills education. *Contemporary Issues in Education Research*, 10(1).
- Rajput, V. (2022). Life skills education for persons with disabilities through curricular and co-curricular activity in order to facilitate vocational skills. *Journal of Pharmaceutical Negative Results*, 13(10), DOI: 10.47750/pnr.2022.13.S10.288
- Vasilakopoulou, S. (2022). Teaching independent living skills intellectually disabled people. *Conferenții. 2*. 10.51586/RAI2022-2-2
- **Ghid pentru specialiști ce lucrează cu copii cu dizabilități. Educația pentru formarea deprinderilor de viață*. Chișinău: 2005, disponibil la [Educatia pentru formarea Deprinderilor de Viata Independenta.pdf \(motivatie.md\)](#)

prof. înv. primar Moldovan Claudia,
Școala Gimnazială Roșia de Secaș/
Școala Primară Tău
Loc. Tău

Proiect educațional – „Micii ecologiști în acțiune”

ARGUMENT:

„Dacă dorim să continuăm a trăi pe această planetă, este nevoie de o schimbare de atitudine”.

(Albert Einstein)

Adevărata educație ecologică își va atinge scopul numai atunci când elevii- cetățenii de mâine vor fi convingși de necesitatea ocrotirii naturii și vor deveni factori activi în acțiunea de conciliere a omului cu natura. Conștientizând frumusețea mediului local, promovând pitorescul zonei în care locuiesc, elevii vor înțelege utilitatea acțiunilor ecologice.

Prin intermediul acestui proiect, elevii vor învăța ce înseamnă să trăiești ecologic, să colectezi diferențiat deșeuri, să te implici în acțiuni de curățenie și protejare a mediului, să plantezi pomi și flori pentru a realiza un spațiu verde.

SCOP:

- *creșterea nivelului de informare și conștientizare cu privire la problematizarea colectării selective și reciclării deșeurilor în rândul elevilor;
- *promovarea educației ecologice în școală și dezvoltarea spiritului ecologic al tinerilor;
- *consolidarea cunoștințelor referitoare la protejarea mediului înconjurător;
- *sistematizarea cunoștințelor privind factorii poluanți și a unor măsuri de protejare a naturii;
- *cunoașterea comportamentului adecvat al omului în relațiile sale cu natura;
- *formarea și dezvoltarea sentimentului de dragoste și respect față de natură, de mediul înconjurător;

OBIECTIVE:

- *să precizeze diferite aspecte ale poluării sau degradării naturii;
- *să înțeleagă anumite legături între fapte, idei, acțiuni de protejare a mediului;
- *să enumere acțiunile nocive provocate de om mediului înconjurător;
- *să precizeze acțiunile de protejare a mediului înconjurător;
- *să manifeste sentimente de dragoste față de natură, de mediul înconjurător;

- *să-și dezvolte spiritul competitiv;
- *să-și exprime impresiile și trăirile proprii despre natură și protejarea acesteia;
- *să stabilească relații de intercomunicare, de cooperare cu ceilalți colegi și învățătoarea;
- *să recicleze deșeuri din curtea școlii și din împrejurimile acesteia;
- *să realizeze afișe pe teme ecologice, utilizând diverse tehnici și colaborând cu coechipierii;
- *să sădească flori în curtea școlii, realizând rondouri de flori;
- *să planteze pomi în curtea școlii, înfrumusețând spațiul verde al acesteia;
- *să confecționeze diverse obiecte, utilizând materiale reciclabile la alegere;
- *să confecționeze hrănituri și căsuțe pentru păsările, utilizând diverse materiale;

RESURSE:

***umane:** elevii claselor pregătitoare, I, a II-a, a III-a ai Școlii Primare Tău, cadrul didactic

***temporale:** 01.10.2024-20.10.2024

***spatiale:** sala de clasă, curtea școlii, străzile satului Tău

***materiale:** mănuși de unică folosință, saci menajeri, deșeuri, diverse materiale reciclabile, lipici, foarfece, hârtie colorată, laptop, videoproiector, carioci, pistol de lipit, lemn, bețișoare pentru frigărui, carton colorat, răsaduri de flori, puiți ornamentali

RESPONSABIL PROIECT: prof. înv. primar Moldovan Claudia

EVALUAREA PROIECTULUI: expunerea fotografiilor, afișelor, aprecieri verbale, diplome, medalii, realizarea unui portofoliu cu fotografii din timpul activităților

DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII:

***COLECTARE SELECTIVĂ**

Se prezintă elevilor un material PPT despre importanța reciclării și modalități de realizare a acesteia în mod responsabil. Se discută pe marginea celor vizionate. Urmează împărțirea elevilor în două echipe care vor colecta selectiv deșeuri din curtea școlii și din împrejurimile acesteia. Întreaga activitate se desfășoară sub forma unei competiții între cele două echipe. La sfârșit se stabilește câștigătorul competiției, elevii din echipa câștigătoare primind medalii. Toți copiii primesc diplome pentru participarea la activitate.

***COMOARA VERDE DE LÂNGĂ NOI**

Activitatea începe prin prezentarea unui material despre importanța protejării naturii, modalități de păstrare a unui mediu sănătos și curat. Urmează discuții despre cele vizionate. În continuare, elevii realizează afișe, grupați în două echipe (Așa DA!/ Așa NU!), folosind diverse imagini, desenând diferite imagini ce reprezintă acțiuni de protejare/ poluare a

mediului și scriind diverse îndemnuri PRO NATURA. La final se expun afișele, se realizează Turul galeriei și se discută despre plusurile și minusurile celor realizate.

Urmează apoi plantarea de pomi și sădirea unor răsaduri de flori în curtea școlii, elevii contribuind astfel la amenajarea unui spațiu verde și, totodată, la înfrumusețarea curții școlii noastre.

***CE POT FACE DOUĂ MÂINI DIBACE?*- atelier de creație**

Elevii, îndrumați de cadrul didactic, confecționează din diverse materiale reciclabile diferite obiecte. Punându-și imaginația la treabă, elevii realizează frumoase obiecte decorative ce sunt expuse pe holul școlii. La final, fiecare elev primește o diplomă în semn de recunoștință pentru munca depusă.

***HRĂNIREA PĂSĂRILOR PE TIMPUL IERNII**

Li se prezintă școlarilor un material PPT despre viața păsărilor în timpul iernii și problemele pe care acestea le întâmpină în anotimpul friguros. Urmează discuții pe marginea celor vizionate, orientate spre soluții pentru problemele păsărilor. Drept urmare, copiii au concluzionat că păsărilor le-ar prinde bine niște hrănituri sau căsuțe pe timpul iernii. Urmează confecționarea de către elevi a unor hrănituri și căsuțe pentru păsărele din diferite materiale. La final, se montează aceste hrănituri și căsuțe pentru păsărele în copacii din curtea școlii și din împrejurimi. Se stabilește o echipă formată din cinci elevi, care va fi responsabilă cu aprovizionarea acestor hrănituri și căsuțe cu hrană pentru păsări pe timpul iernii. Copiii au fost de-a dreptul încântați de rezultatele muncii lor.

REZULTATE AȘTEPTATE:

- *colectarea a cât mai multor deșeuri electrice, electrocasnice;
- *conștientizarea colectării selective;
- *înfrumusețarea curții școlii prin plantarea de pomi și sădirea de flori;
- *realizarea de diverse obiecte din materiale reciclabile;
- *confecționarea unor hrănituri și căsuțe pentru păsărele și conștientizarea de către elevi a necesității hrănirii păsărilor pe timpul iernii;

DISEMINAREA REZULTATELOR:

- *prezentarea rezultatelor proiectului în ședințele cu părinții, în Consiliul Profesoral;
- *publicarea informațiilor despre proiect și a fotografiilor realizate pe site-ul școlii;

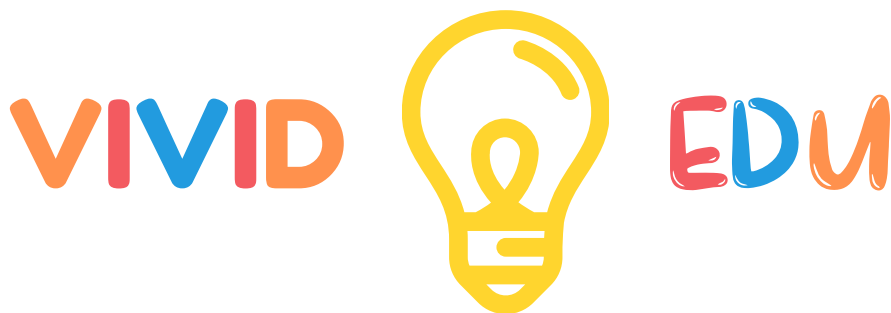
BIBLIOGRAFIE:

- *Cuciinic, Constanța- *Natura- prietena mea*, Editura Aramis, București, 2003

Asociația Vivid Edu

CIF: 44904197

Reg. Asociațiilor: 10/AJ2021

Tel: 0746 170 521

E-mail: asociatiavividedu@gmail.com

Site: www.vivid-edu.ro/revista/

Colectivul de redacție:

Redactor Șef: Anamaria Teodorescu

Editor: Iana Chirilov

Redactori: Bianca Enache, Dan Teodorescu